

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Commonwealth realm

Milan Vyskočil

Plzeň 2012

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Politologie

Studijní obor Politologie

Bakalářská práce

Commonwealth realm

Milan Vyskočil

Vedoucí práce:

PhDr. David Šanc, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2012

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2012

.....

Milan Vyskočil

Poděkování

Na tomto místě bych velice rád poděkoval vedoucímu své bakalářské práce PhDr. Davidu Šancovi, Ph.D. za jeho čas, který mi věnoval při vedení mé bakalářské práce a rovněž za jeho cenné rady, které se mi staly oporou při psaní této práce.

Obsah

1	ÚVOD	1
2	COMMONWEALTH	4
2.1	Vysvětlení pojmu Commonwealth	4
2.2	Historie Commonwealthu	5
2.2.1	Meziválečné období	5
2.2.2	Transformace Britského impéria na Commonwealth	6
2.2.3	Westminsterský statut	7
2.2.4	Poválečné období	9
2.3	Dědictví Britského Impéria a Commonwealthu	11
3	COMMONWEALTH REALM – POUTO KORUNY	12
3.1	Vysvětlení pojmu Commonwealth realm	12
3.2	Role britského panovníka v Commonwealth realm	13
3.3	Postavení generálního guvernéra	15
4	KOMPARACE STÁTŮ - AUSTRÁLIE, KANADA A NOVÝ ZÉLAND	16
4.1	Austrálie	17
4.1.1	Ústavní vývoj Austrálie	17
4.1.2	Role britského panovníka v Austrálii	18
4.1.3	Role generálního guvernéra v Austrálii	18
4.1.4	Republikanismus v Austrálii	20
4.2	Kanada	23
4.2.1	Ústavní vývoj Kanady	23
4.2.2	Role britského panovníka v Kanadě	24

4.2.3	Role generálního guvernéra v Kanadě	26
4.2.4	Republikanismus v Kanadě	27
4.3	Nový Zéland.....	29
4.3.1	Ústavní vývoj na Novém Zélandu	29
4.3.2	Role britského panovníka na Novém Zélandu.....	30
4.3.3	Role generálního guvernéra na novém Zélandu	31
4.3.4	Republikanismus na Novém Zélandu	32
5	KOMPARACE STÁTŮ V OBLASTI KARIBIKU.....	34
5.1	Jamajské Království.....	35
5.1.1	Role britského panovníka a generálního guvernéra na Jamajce.....	35
5.1.2	Republikanismus na Jamajce	36
5.2	Barbados.....	37
5.2.1	Role britského panovníka a generálního guvernéra na Barbadosu	37
5.2.2	Republikanismus na Barbadosu	38
6	KOMPARACE STÁTŮ V OBLASTI OCEÁNIE.....	39
6.1	Papua Nová Guinea	39
6.1.1	Role britského panovníka a generálního guvernéra na Papui Nové Guineji.....	40
6.1.2	Republikanismus na Papui Nové Guineji.....	41
7	SPOLUPRÁCE MEZI STÁTY COMMONWEALTH REALM.....	42
7.1	Spolupráce Velké Británie směrem k Austrálii, Kanadě a Novému Zélandu	43
7.1.1	Spolupráce Velké Británie a Austrálie	43
7.1.2	Spolupráce Velká Británie a Kanady	44
7.1.3	Spolupráce Velká Británie a Nového Zélandu	45

7.2 Spolupráce mezi ostatními státy Commonwealth realm.....	46
7.2.1 Austrálie a Nový Zéland.....	46
7.2.2 Ostatní státy Commonwealth realm.....	47
8 ZÁVĚR	49
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ.....	52
9.1 Tištěné zdroje a literatura.....	52
9.2 Prameny	54
9.3 Internetové zdroje	54
10 RESUMÉ	58
11 PŘÍLOHY	59

1 ÚVOD

Commonwealth of Nations neboli Společenství národů je volné a dobrovolné uskupení Spojeného království a dalších nezávislých států po celém světě. Název Commonwealth of Nations se začal používat až s přijetím Westminsterského statutu, jehož text byl definitivně schválen v roce 1930 a vešel v platnost roku 1931. Odtud tedy oficiální název Commonwealth of Nations (dále jen Commonwealth). Commonwealth je mezinárodním uskupením, které mělo v minulosti značný vliv na utváření současného světa, důsledky politiky vedené tímto uskupením můžeme pozorovat dodnes. Součástí tohoto uskupení je také šestnáct států, které bývají označovány jako Commonwealth realm neboli pouto Koruny.

Pokud mluvíme o Společenství národů (dále jen Společenství), je potřeba si uvědomit, že se jedná o společenství jedinečné a významné. Jedinečné v tom smyslu, že dokázalo překonat mnoho světových konfliktů a jedinečné také tím, že si po celou svou existenci podařilo udržet své členy, byť za cenu mnoha kompromisů a ústupků. Významné tím, že navzdory výše popsaným skutečnostem se podařilo dosáhnout i mnoha úspěchů. Členské státy tohoto Společenství musí bezpochyby něco spojit. Je to oddanost ke Koruně? Tradice? Nebo to je pozůstatek koloniální minulosti či podobnost politických systémů? To jsou otázky, na které se průběhu práce pokusím odpovědět.

Ve všech níže popsaných státech Commonwealth realm se setkáme s politickým systémem konstituční monarchie. Politický systém konstituční monarchie a uznání britského panovníka jako oficiální hlavy státu je právě tím, co nejvíce spojuje dané státy. Kromě těchto hlavních společných aspektů jednotlivé státy vyjadřují svou provázanost s britskými kořeny například symboly či barvami Velké Británie ve svých státních vlajkách. Nejen tyto, ale i řada dalších společných prvků patří mezi pojítka členských států Commonwealth realm.

Společenství národů je bezpochyby také uskupením, které v řadě oblastí usiluje o ovlivňování svých členských států. Které oblasti to jsou? Do jaké míry Společenství zasahuje do politického dění v členských státech Commonwealth realm a jakým způsobem tam uplatňuje svůj vliv? To jsou další otázky, na které budu hledat odpovědi.

Primárním cílem bakalářské práce „Commonwealth realm“ je co nejprehledněji popsat a analyzovat proces fungování skupiny států uvnitř Commonwealthu, které dodnes uznávají britského panovníka jako svou oficiální hlavu státu a ctí principy konstituční monarchie. Mezi další hlavní cíle patří vysvětlit roli panovníka a generálního guvernéra v těchto státech a poukázat na podobnosti a odlišnosti, které mezi státy panují. Podstatná část práce je také věnována republikánským náladám ve společnosti některých států Commonwealth realm a ústavním krizím, kterými si byly tyto státy nuceni projít. Za podstatnou součást práce dále považuji poukázat na oblasti, ve kterých dané státy vzájemně spolupracují. Dílčím cílem práce je vysvětlit termíny Commonwealth, Westminsterský statut, přiblížit proces historického vývoje a také poukázat na historické dědictví Britského impéria a Společenství národů.

Práce by měla představovat ucelený přehled o tom, na jakých základech byly níže uvedené státy postaveny, jak se v průběhu historie měnily, jakým způsobem fungují dnes a zda mají nějaké ambice a potenciál do budoucna.

Text práce je rozdělen do čtyř hlavních částí. V první obecné části bakalářské práce se budu zabývat vysvětlením pojmu Commonwealth. Zde poukáži na historický vývoj tohoto uskupení. Popis historického vývoje Commonwealthu považuji za důležitý z hlediska pochopení toho, jak se Společenství rozvíjelo v minulosti a jak působí dnes. Velký projekt, jakým bezpochyby Commonwealth je, pochopitelně s sebou nese i celou řadu rizik a problémů. Další kapitolu práce proto věnuji složitému

meziválečnému a poválečnému období, kterým si Společenství prošlo. Poslední kapitola této části připomene historické dědictví Britského impéria a Commonwealthu.

Zatímco první část práce bude zaměřena zejména na historii, vývoj a vysvětlení termínu Commonwealth, druhá teoretická část bude určena vztahu britského panovníka k jednotlivým členským státům Commonwealth realm a na jeho formální i reálný vliv v daných státech. Za podstatné také považuji, aby v této části práce zaznělo, do jaké míry britský panovník zasahuje do politického dění členských států a jakým způsobem tam uplatňuje svoji autoritu. Rovněž se pozastavím u role generálního guvernéra jakožto oficiálního zástupce britského panovníka v členských státech. Zaměřím se na způsob jmenování generálního guvernéra a na jeho pravomoci.

Předposlední praktická část práce představuje komparaci tří největších států v rámci Společenství - Austrálie, Kanady a Nového Zélandu. Dále se pokusím o komparaci států v oblasti Karibiku a Oceánie. U všech výše jmenovaných států se zaměřím zejména na jejich ústavní vývoj, roli britského panovníka a jeho oficiálního zástupce (nejčastěji generálního guvernéra). Také zde zazní, jakým způsobem je nahlíženo na britského panovníka v daných zemích a zda se objevují nějaké požadavky na vystoupení ze svazku s Velkou Británií a ustavení republiky v čele s prezidentem. Další kapitola bude proto zaměřena na republikánské nálady v některých státech. Nejvíce mě bude zajímat motiv, který vede dotyčné státy k tomuto kroku. Některé státy se nevyhnuly ani ústavním krizím, i této problematice bude v práci věnován prostor.

Ve čtvrté závěrečné části práce se na různých oblastech pokusím demonstrovat vzájemnou spolupráci (obchodní, politickou a bezpečnostní) a vztahy mezi jednotlivými státy Commonwealthu.

V samotném závěru práce se pokusím o analýzu zjištěných poznatků, na základě kterých se pokusím nastínit perspektivu Commonwealthu.

Při výběru literatury jsem čerpal vždy z publikací relevantních k dané problematice. Většina zdrojů, které jsem při psaní práce použil, jsou psaná v anglickém jazyce a zpravidla se jedná o oficiální webové stránky daných institucí, úřadů či hnutí. V některých případech jsem čerpal i z dobových zpráv a materiálů, ke kterým mi umožnil přístup Archiv Ministerstva zahraničních věcí České republiky.

2 COMMONWEALTH

2.1 Vysvětlení pojmu Commonwealth

Původně anglický termín common – wealth označoval stav, kdy skupina lidí na základě předem projednaného zákona či dohody spojila své síly. Nejčastěji za účelem vylepšení stávajících materiálních, právních nebo společenských poměrů. Později se prosadil užší výklad termínu common – wealth a začal být chápan jako označení politického tělesa, nejčastěji jako synonymum pro stát, federaci nebo konfederaci (Romancov, 2008: 7).

Současný Commonwealth je společenstvím, které sdružuje celkem 54 nezávislých států napříč šesti kontinenty a je domovem pro necelé dvě miliardy lidí odlišného vyznání a různých národností. Je také společenstvím, které spojuje velké a vyspělé státy s rozvinutou ekonomikou a zároveň i malé ostrovní státy s nízkým počtem obyvatel. Základní hodnotou Společenství je demokracie, neboť podle Společenství lze dosáhnout té nejlepší demokracie pouze prostřednictvím silných partnerských svazků. Mezi další významné hodnoty patří svoboda, mír, právní stát a příležitost pro všechny. K zajišťování těchto hodnot slouží tři mezivládní instituce. Jsou jimi Sekretariát Commonwealthu, Nadace

Commonwealthu a instituce Commonwealth pro vzdělávání. Hlavním účelem Sekretariátu je realizovat a uvádět do praxe rozhodnutí, která jsou přijímána na summitech ministerských předsedů vlád členských zemí. Nadace Commonwealthu zajišťuje podporu organizacím při prosazování demokracie a kulturního porozumění. Úloha instituce Commonwealth pro vzdělávání spočívá v rozvoji výuky a vzdělávání.¹

Nejvyšším orgánem Společenství je Summit ministerských předsedů vlád členských států, který se koná jednou za dva roky. Na tomto setkání předsedů vlád se formuluje základní politická linie a program činností Společenství. Tato setkání jsou specifická tím, že se na nich zpravidla nehlasuje, rozhodnutí se totiž přijímají na základě všeobecného konsenzu. Je zde volen i generální tajemník Commonwealthu, který je odpovědnou osobou za řízení Sekretariátu Společenství. Generální tajemník Commonwealthu je volen na čtyřleté funkční období a může být zvolen maximálně dvakrát. Oficiální hlavou Commonwealthu je britský panovník, v současnosti britská královna Alžběta II. Je potřeba také upozornit, že následník Alžběty II. na britském trůnu se stane hlavou Commonwealthu pouze za předpokladu, že tak rozhodnou předsedové vlád členských států Společenství (Šanc – Ženíšek, 2008: 39).

2.2 Historie Commonwealthu

2.2.1 Meziválečné období

Meziválečné období je charakteristické zejména tím, že došlo k transformaci Britského impéria na Commonwealth.² Po první světové válce bylo Britské impérium pro Velkou Británii důležitější než kdykoliv

---

¹ The Commonwealth. *Commonwealth Secretariat*. Dostupné na: http://www.thecommonwealth.org/Internal/191086/191247/the_commonwealth/, 23. 4. 2012.

² Viz níže – kapitola Transformace Britského impéria na Commonwealth.

dříve, a to zejména v hospodářské rovině. V průběhu dvacátých a třicátých let 20. století totiž vzrostl export britských produktů do kolonií a dominií téměř na polovinu svého objemu. Britská ekonomika se tak do velké míry stala závislá na zahraničním obchodu se zeměmi Britského impéria. Nejdůležitějším okamžikem v meziválečném období však byla britská imperiální konference, jejímž výsledkem byla Balfourova deklarace z roku 1926, resp. následné přijetí Westminsterského statutu, kterým byla dominiím udělena nezávislost, a jejich vztah s Velkou Británií se začal rozvíjet v rámci Commonwealthu. V tomto období se začal také objevovat požadavek Indie na autonomii. Britská politická reprezentace se snažila indickou loajalitu udržet různými politickými ústupky a kompromisy (Wasson, 2010: 304 – 305).

2.2.2 Transformace Britského impéria na Commonwealth

Od 18. století bylo Britské impérium jedním z nejmocnějších aktérů na mezinárodním mocenském politickém poli a představovalo svého času největší teritoriální jednotku, kterou se podařilo někomu podmanit a spravovat. Povaha Společenství národů byla oficiálně zanesena do britského práva až Westminsterským statutem (*Statute of Westminster, 1931*).³

Britské impérium se v první polovině 20. století začalo postupně transformovat v Commonwealth. Během tohoto procesu přeměny musela být postupně vyřešena celá řada politických otázek. Byla například řešena otázka budování a fungování ekonomických zón, volného obchodu, vícenásobného občanství nebo vybudování funkční a akceschopné konfederace. Nesmírně důležitá byla také otázka společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

---

³ Viz níže – kapitola Westminsterský statut.

Ve dvacátých letech 20. století předpovídalo mnoho Evropanů rozpad a zánik Britského impéria. V této predikci je ujišťoval neustále vzrůstající počet požadavků na udělení nezávislosti ze strany některých britských kolonií. Na základě těchto nároků se později podařilo vyjednat kompromis. Státy Kanada, Austrálie, Nový Zéland a Jihoafrická unie, které poskytovaly během války své muže a finance, tak na oplátku požadovaly udělení nezávislosti. Výsledkem bylo již výše zmiňované přijetí Westminsterského statutu. Britský panovník se od tohoto okamžiku stal jediným oficiálním poutem mezi Velkou Británií a státy Commonwealthu (Maurois, 1993: 451 – 452).

Commonwealth je velice často porovnáván s ostatními formami mezinárodních a nadnárodních organizací jako je např. NATO (*Severoatlantická aliance*) nebo EU (*Evropská unie*). Commonwealth se v tomto ohledu od ostatních organizací odlišuje tím, že je produktem historie a nelze jednoznačně říci, kdy zahájil svou činnost. Jednotlivé státy nejsou vázány na základě smluv, nýbrž na základě společných tradic, vzájemné spolupráce, historie a neformálních pravidel. Svým způsobem se tak jedná o specifickou formu mezinárodní organizace (Bogdanor, 240 – 241).

2.2.3 Westminsterský statut

Tento památný zákon byl Sněmovně reprezentantů předložen 1. listopadu 1931 ministrem pro dominia Henrym Thomasem. Následně byl odhlasován a nedlouho poté se stal královským zákonem, který byl s definitivní platností schválen 11. prosince roku 1931 (Masaryk, 1931).

Westminsterský statut ve svém důsledku uznal rovnoprávné postavení parlamentů zámořských dominií. Britské impérium se transformovalo v Britské společenství národů. Přijetí Westminsterského statutu předcházela Balfourova deklarace (*Balfour Declaration, 1926*),

závěrečná zpráva z imperiální konference Britského impéria, která hovořila o tom, že některé právní a zákonodárné normy neodpovídají zásadě rovnosti mezi jednotlivými státy Britského impéria. Ve druhé kapitole této deklarace se doslova píše: „*Dominia jsou autonomní společenství uvnitř britského impéria, rovnoprávná svým statutem, nepodřízená jedno druhému v žádné ze svých vnitřních či vnějších záležitostí, ačkoli spojena společnou věrností koruně a volně sdružena jako členové Britské společnosti národů*“. V roce 1930 byl výsledek této konference vtělen do Westminsterského statutu a v následujícím roce přijat. Dominia se tak stala naprosto nezávislými a suverénními státy s vlastními parlamenty. Tyto nezávislé státy se záhy začaly volně sdružovat do Britského společenství národů.⁴

Statut je považován za základní zákon Britského společenství národů. Westminsterský statut potvrzuje postavení britských dominií vůči Velké Británii a označuje Austrálii, Kanadu, Irsko, New Foundland, Nový Zéland a Jihoafrickou unii jako nezávislé státy. Statut je zajímavý hlavně z hlediska toho, jakým způsobem omezuje pravomoci britského parlamentu. Britský parlament již nemá pravomoc přijímat zákony platící pro dominia, aniž by s tím dané dominium vyslovilo souhlas. Westminsterským statutem byl zároveň prohlášen za neplatný koloniální zákon z roku 1865 (*Colonial Laws Validity Act, 1865*), který upravoval zákonodárství v jednotlivých státech Britského impéria. Zrušením tohoto zákona bylo umožněno, aby dominia mohla vydávat zákony bez ohledu na platný britský právní řád a zrušit platnost jakéhokoliv starého britského zákona (Masaryk, 1931).

---

⁴ Balfour Declaration 1926 (Imperial Conference). *Museum of Australian Democracy*. Dostupné na: <http://foundingdocs.gov.au/item-did-24.html>, 23. 4. 2012.

2.2.4 Poválečné období

Po druhé světové válce dochází k podstatným změnám uvnitř Společenství. Ačkoliv Velká Británie stála na straně válečných vítězů, zaznamenala patrné ztráty. Britská koloniální správa byla v mnoha ohledech donucena k ústupkům. V poválečné době vznikala celá řada problémů. Samotné pojetí Společenství již zdaleka nebylo přijatelné pro všechny, emancipace dominií pokračovala v hospodářském i politickém směru. Spolu s růstem bohatství rostla i jejich nezávislost na Velké Británii. Bylo také stále více jasné, že nebude nadále možné udržet koloniální panství v jižní Asii, zejména v Barmě, která získala úplnou nezávislost v roce 1948, Cejlonu, který získal v rámci Commonwealthu nezávislost v roce 1948 a v Indii, která se stala samostatnou v roce 1947. Nezbyvalo nic jiného, než se připravit na další modifikaci Commonwealthu a udělit těmto státům úplnou nezávislost (César, 1970: 301 – 302).

Problémy se objevily například i v Jihoafrické unii, kde narůstal lokální nacionalismus nebo ve výše uvedené Indii, která čím dál hlasitěji odmítala britskou správu. Velká Británie se v tomto okamžiku rozhodla přistoupit na řadu ústupků. Vrcholem těchto problémů bylo vyhlášení nezávislosti Indie v roce 1947. V tomto období následovala vlna dekolonizace a vznikaly další nezávislé a suverénní státy. Toto, pro Commonwealth nelehké období se stalo impulsem pro zamyšlení o jeho budoucí podobě (Maurois, 1993, 462 – 463).

Poté, co bylo definitivně rozhodnuto o tom, že se Indie stane nezávislou republikou, byla Velká Británie nucena přijít s plánem, který by jí pomohl neztratit Indii definitivně. Tento záměr se brzy ukázal jako poměrně problematický, neboť podmínkou pro členství v Commonwealthu bylo monarchistické státní zřízení. Východiskem se stalo zasedání ministerských předsedů, jakožto vrcholného orgánu Commonwealthu v roce 1949 v Londýně (Šanc – Ženíšek, 2007: 5 - 6). Vláda Indie na tomto

zasedání informovala ostatní členy Společenství o záměru indického lidu změnit indickou ústavu a ustavit republiku. Indická vláda při této příležitosti prohlásila, že i za těchto okolností hodlá i nadále zůstat členem Společenství.⁵ Výsledkem zasedání bylo, že členskými státy mohou být i státy s republikánským státním zřízením. Podmínkou ovšem bylo uznání britského panovníka jako hlavy celého Společenství. Tímto aktem se otevřel prostor i pro ostatní země, které se po udělení nezávislosti staly republikami. Po těchto událostech se Britské společenství národů přejmenovalo na Společenství národů (Šanc – Ženíšek, 2007: 6).

Dalším z řady problémů byla zahraničně – politická orientace některých států Commonwealthu. Geografická blízkost, hospodářská a bezpečnostní spolupráce přivedla některá dominia, jmenovitě Kanadu, Austrálii a Nový Zéland ke sblížení se Spojenými státy americkými. Tyto státy očekávaly od vztahu s nejmocnější zemí světa především růst vzájemné obchodní výměny. Nelze popřít, že toto posílení vzájemných svazků vyvolalo vzrušení v britské politice. Byla to ovšem nová situace, na kterou si Britové museli začít zvykat. Obecně lze říci, že anglo - americké vztahy procházely v poválečném období nelehkými časy (Maurois, 1993, 462 – 463). Ztráta dřívějších mocenských pozic ve světě ukazovala, že se Británie nezadržitelně blíží do postavení mocnosti druhého řádu. Nejenom válka, ale i vývoj v posledních desetiletích a změny ve světě přispěly k tomuto úpadku, kterému nemohla čelit ani dříve nejbohatší a nejsilnější světová velmoc (César, 1970: 301 – 302).

V současné době se členem Commonwealthu může stát každý stát, který má historicko – ústavní vztah k nějakému ze současných členských států Společenství. Tato podmínka však neplatí za každých okolností, protože každá žádost o členství je posuzována individuálně. V případě porušování základních principů Společenství může být členskému státu

---

⁵ The London Declaration. *Commonwealth Secretariat*. Dostupné na: <http://www.thecommonwealth.org/files/214257/FileName/TheLondonDeclaration1949.pdf>, 23. 4. 2012.

pozastaveno členství nebo může být ze Společenství dokonce vyloučen (Šanc – Ženíšek, 2008: 38 – 39).

2.3 Dědictví Britského Impéria a Commonwealthu

Podoba současného světa je do jisté míry zásluhou Britského impéria a Společenství národů. Bez rozšíření britské vlády po celém světě si lze jen těžko představit, že by struktury liberálního kapitalismu mohly být tak úspěšně vytvořeny v tolika rozličných ekonomikách celého světa. Zrovna tak si lze jen těžko představit, že by instituce parlamentní demokracie zdomácněly ve většině zemí světa, jak je tomu dnes. Jako jeden příklad za všechny uvedu Indii, dnes největší demokratický stát na světě. A pochopitelně také anglický jazyk, snad nejviditelnější a nejdůležitější exportní položka Britského impéria. Anglickým jazykem dnes mluví přibližně jedna čtvrtina světové populace. Britský historik Niall Ferguson je přesvědčen o tom, že za podobu dnešního světa vdčíme právě Britskému impériu (Ferguson, 2007: 381). Niall Ferguson patří k největším obráncům Britského impéria a tvrdí, že státy Britského impéria měly obrovské výhody v podobě funkčního právního systému, transparentní ekonomiky nebo vysoké míry ochrany investic. Imperialismus v kolonizovaných státech zanechal také mnoho pozitivního, jako například infrastrukturu železnic, silnic, škol nebo nemocnic (Wasson, 2010: 342 – 344).

Britský historik Niall Ferguson se snaží poukázat na to, že britská imperiální éra je výjimečná především tím, že prosazovala politickou i ekonomickou globalizaci tím způsobem, že nevyvážela pouze zboží, lidi a kapitál, ale také společenské a politické instituce (Romancov, 2008: 8 – 9).

3 COMMONWEALTH REALM – POUTO KORUNY

3.1 Vysvětlení pojmu Commonwealth realm

Commonwealth realm neboli pouto Koruny je skupina celkem šestnácti států, které působí v rámci společenství Commonwealth. Mezi tyto státy patří – Australské společenství (*Commonwealth of Australia*), Bahamské společenství (*The Commonwealth of the Bahamas*), Barbados, Belize, Federace Svatý Kryštof a Nevis (*Federation of Saint Kitts and Nevis*), Grenada, Jamajské království (*Kingdom of Jamaica*), Kanada, Nový Zéland, Nezávislý stát Papua Nová Guinea (*The Independent State of Papua New Guinea*), Spojené království Velké Británie a Severního Irska, Stát Antiqua a Barbuda, Svatá Lucie, Svatý Vincenc a Grenadiny, Šalamounovy ostrovy a Tuvalu.⁶ Od zbytku Společenství se tyto státy liší zejména tím, že v čele jejich státu stojí britský panovník. Ve všech šestnácti státech leží legislativa a exekutiva v rukou národních vlád a parlamentů. Oficiálním zástupcem a reprezentantem britského panovníka v daných státech je na národní úrovni generální guvernér.⁷ Generální guvernér je jmenován na neurčité období (nejčastěji na 5 až 6 let) britským panovníkem na doporučení ministerského předsedy dané země. Výjimku v tomto ohledu tvoří Papua Nová Guinea a Šalamounovy ostrovy, kde je generální guvernér navrhován dvoutřetinovou parlamentní většinou. Britská královna je s guvernéry v pravidelném kontaktu a konzultuje s nimi aktuální politickou situaci. Politické systémy zemí Commonwealth realm jsou podobné, najdeme tam však i některé rozdíly.

---

⁶ The Queen and the Commonwealth. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Overview.aspx>, 23. 4. 2012.

⁷ V kanadských provinciích je britský panovník reprezentován nadporučíky nebo na ostrově Nevis je britský panovník reprezentován náměstkem generálního guvernéra. Součástí Nového Zélandu jsou samosprávné Cookovy ostrovy a ostrov Niue, zde panovník není reprezentován generálním guvernérem, ale pouze jakýmsi „zástupcem panovníka“. Ve Velké Británii není britský panovník zastupován generálním guvernérem, zde vládne z pozice britského panovníka. Zdroj: (Bogdanor, 1995: 275 – 276).

Není se co divit, uvnitř společností nalezneme velké a silné státy, ale zrovna tak i malé ostrovní státy s nízkým počtem obyvatel. Rozdíly spočívají ve volebním systému nebo v legislativním a zákonodárném procesu. Spolupráce všech šestnácti států funguje především na bázi přátelských vztahů a vzájemné spolupráce (Bogdanor, 1995: 276 - 277).

Státy Commonwealth realm spadají do dvou poměrně dobře definovatelných skupin. První skupinou jsou velké a rozvinuté státy – Kanada, Austrálie a Nový Zéland. Druhá skupina zahrnuje státy tzv. *Nového Commonwealthu* z oblasti Karibiku a Oceánie. Ve druhé skupině jsou pouze dva státy – Jamajka a Papua Nová Guinea, které mají více jak jeden milion obyvatel. Celkem deset, ze všech šestnácti států, všechny z druhé skupiny jsou mikrostáty s populací nižší než půl miliónu obyvatel (Bogdanor, 1995: 276).

3.2 Role britského panovníka v Commonwealth realm

Od podepsání Magny Charty v roce 1215 přecházela moc postupně z Koruny na parlament a z panovníka na britského ministerského předsedu. Královské výsady, které postupně slábly, jsou dnes de facto nulové a panovník má právo pouze „konzultovat, varovat a doporučit“. Mezi pravomoci panovníka patří podepisování zákonů přijatých parlamentem, každoroční zahajování zasedání parlamentu, jmenování premiéra (zpravidla předsedu vítězné politické strany ve volbách) a teoreticky může panovník rozpustit parlament a vyhlásit nové volby. Současným britským panovníkem je královna Alžběta II., která byla korunována 2. června roku 1952 (Bricard, 2002: 191 – 192). Královna Alžběta II. v letošním roce oslaví šedesátileté výročí svého panování, tzv. Diamantové jubileum. Při této příležitosti je plánována celá řada oficiálních návštěv států, mezi nimiž jsou i státy Commonwealth realm (Austrálie, Kanada, Nový Zéland, Papua Nová Guinea, Jamajka, Tuvalu,

Belize a další). Vzhledem k vysokému věku královny se většina těchto oficiálních návštěv uskuteční v zastoupení členů královské rodiny.⁸

Britský panovník hraje ve státech Commonwealth realm stejnou roli jako ve Velké Británii, tedy spíše symbolickou a sjednocující. Hlavní rolí panovníka je posilování vzájemných vazeb v tomto uskupení. Jedním ze způsobů, jak tyto vazby posilovat jsou pravidelné návštěvy v daných oblastech a neustálý kontakt s generálními guvernéry a ministerskými předsedy. Nutno podotknout, že britská královna Alžběta II. za dobu svého vládnutí navštívila všechny oblasti, ve kterých je oficiální hlavou státu. Nejenom královna, ale i například vévoda z Edinburghu, princ z Walesu a ostatní členové královské rodiny jsou pravidelnými účastníky oficiálních návštěv. Od roku 1977 se slaví například oficiální den Commonwealthu nebo se konají sportovní hry Commonwealthu. Za pomoci všech těchto aktivit a prostředků se královna pokouší v občanech Commonwealthu udržovat pocit jednoty.⁹

Královna pochopitelně navštěvuje více země, kde je oficiální hlavou státu, než republiky. Zahraniční cesty a turné jsou většinou plánovány u významné příležitosti, jako například v roce 2002 u příležitosti padesáti let vládnutí královny Alžběty II. Tehdy královna v rámci tzv. Zlatého jubilea navštívila Austrálii, Kanadu, Nový Zéland nebo Jamajku.¹⁰

Postavení královny jako hlavy státu pomáhá sounáležitosti členů Společenství a ze svého postavení zemím reálně nevládne (Rovná, 2004: 71). Královské návštěvy jsou plánovány většinou takovým způsobem, aby

---

⁸ Regional and overseas visits to mark the Diamond Jubilee. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/LatestNewsandDiary/Pressreleases/2011/AnnouncementsofregionalandoverseasvisitsmarktheD.aspx>, 23. 4. 2012.

⁹ The Queen's role in Commonwealth. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/TheCommonwealth/TheQueensroleintheCommonwealth.aspx>, 23. 4. 2012.

¹⁰ 50 facts about The Queen's Golden Jubilee. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/HMTheQueen/TheQueenandspecialanniversaries/TheQueensGoldenJubilee/50factsaboutTheQueensGoldenJubilee.aspx>, 23. 4. 2012.

britský panovník při té příležitosti mohl zahájit schůzi parlamentu. Při zahajování schůze je panovníkem čtena královská řeč (v případě nepřítomnosti panovníka je královská řeč přečtena generálním guvernérem). Královská řeč je zpravidla sepsána parlamentem navštěvovaného státu. V těchto případech mluví panovník jako hlava navštíveného státu, nikoliv jako panovník Spojeného království. Královna v jednotlivých státech přijala různé tituly (oficiální titul královny v dané zemi), aby tak ukázala své nezávislé postavení.¹¹ To v minulosti vedlo mnohokrát k nedorozumění. Například, když královna Alžběta II. zahajovala parlamentní schůzi v Belize, prohlásila, že vymahatelnost práva není dostatečným nástrojem pro boj v rostoucí kriminalitou (kořeny trestné činnosti Belize byly ve špatných sociálních podmínkách). Tento projev byl později ve Velké Británii podroben velice ostré kritice. Britský ministr vnitra se ohradil, že vymahatelnost práva je nezbytným prostředkem v boji proti kriminalitě (Bogdanor, 1995: 278).

3.3 Postavení generálního guvernéra

Komunikace mezi státy Commonwealth realm a královnou probíhá především skrze generální guvernéry. Generální guvernéř je hlavním politickým reprezentantem panovníka. Ne vždycky tomu tak ovšem bylo, například v Austrálii do roku 1984 spadal generální guvernéř pod kancelář britského ministerského předsedy. V roce 1984 byla v této záležitosti učiněna změna. Generální guvernéř od této chvíle spadá pod kancelář britského panovníka, a to především z důvodu politické nestrannosti. Generální guvernéři jsou oddanými lidmi ve službách Jejího Veličenstva a nestává se příliš často, aby se po ukončení své mise vraceli do státní správy či aktivního politického života, právě z důvodu udržení si nestrannosti (Bogdanor, 1995: 201 - 202).

---

¹¹ Viz tabulka č. 1 v příloze této práce.

Důležitou komunikační roli hraje také panovníkův osobní tajemník. Systém komunikace je nastaven tak, že osobní tajemník panovníka slouží jako hlavní komunikační kanál mezi vládou a ministerským předsedou. Jeho role ovšem není omezena pouze na komunikaci mezi panovníkem a vládní mašinérií, ale také mezi zeměmi pouta Koruny. Panovníkův osobní tajemník je v pravidelném kontaktu s generálními guvernéry a v případě závažných situací informuje panovníka (Bogdanor, 1995: 209 – 210).

Způsob jmenování generálního guvernéra byl v průběhu minulého století upravován. Do roku 1930 byl generální guvernér jmenován britským panovníkem na doporučení britské vlády a jako takový měl za úkol bránit britské zájmy všude tam, kde se dostal do konfliktu s místní vládou. V průběhu dějin, tak jak byla státům udělována nezávislost, musela být i několikrát modifikována role generálního guvernéra. Bylo potřeba určit oblasti, ve kterých může generální guvernér i nadále reprezentovat zájem Velké Británie a spolupodílet se tak na politickém rozhodování. Do budoucna měl být generální guvernér jmenován na doporučení dominia. V roce 1930 se tomu tak skutečně stalo, kdy Sir Isaac Isaacs byl jmenován generálním guvernérem Austrálie na doporučení australské vlády. Přirozeným důsledkem této změny bylo, že generálními guvernéry se napříště stávali občané daného státu. Dnes by bylo spíše divné, kdyby generálním guvernérem byl jmenován někdo jiný, než občan daného státu. Pozice guvernéra je upravena ústavou dané země (Bogdanor, 1995: 246 – 247).

4 KOMPARACE STÁTŮ - AUSTRÁLIE, KANADA A NOVÝ ZÉLAND

Austrálie, Kanada a Nový Zéland bývají někdy označovány jako země tzv. *Starého Commonwealthu*. V jistém směru vykazují tyto státy společné znaky, jedná se o podobné politické systémy a občanskou

kulturu. V současné době jsou tyto státy prezentovány jako progresivní a úspěšné liberální demokracie (Mason, 2003: 1 - 2).

4.1 Austrálie

Australský stát vznikl roku 1901 a patří mezi nejstarší demokracie na světě. Politickým systémem Austrálie je parlamentní monarchie v rámci Commonwealthu. Federace je tvořena celkem ze šesti států (Nový Jižní Wales, Queensland, Jižní Austrálie, Tasmánie, Viktorie a Západní Austrálie), dvou teritorií (Severní teritorium a Teritorium hlavního města) a šesti zámořských teritorií. Austrálie má rozlohu přes 7,5 miliónu km² a zhruba 20 miliónů obyvatel, drtivá většina obyvatel je evropského původu a žije ve větších městech. Angličtinu jako svůj mateřský uvádí 80% obyvatel. Hlavním městem Austrálie je Canberra a oficiální hlavou státu je královna Alžběta II.¹²

4.1.1 Ústavní vývoj Austrálie

Poté, co se všechny australské kolonie staly demokratickými a osamostatnily se, začaly probíhat přípravy a diskuse nad vytvořením Australského svazu (*Commonwealth of Australia*). V roce 1981 byl na shromáždění v Sydney vypracován první návrh federální ústavy. Koncepce federální ústavy, která mohla být akceptovatelná pro všechny, byla předložena až Johnem Quickem. Po mnoha peripetiích se schvalováním ústavy musela být původní verze několikrát pozměněna. Definitivní návrh federální ústavy byl nakonec schválen a 1. ledna roku 1901 byl vyhlášen Australský svaz se statutem britského dominia. Státy Australského svazu si ponechaly hlavní pravomoci a vydávaly své vlastní zákony, které ovlivňovaly život obyvatelstva více než zákony federální.

---

¹² Australia. *CIA World Factbook*. Dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/as.html>, 23. 4. 2012.

Ačkoli byly jednotlivé státy nezávislé na britské správě, tak stále měly obě země v mnoha oblastech k sobě velice blízko. Před první světovou válkou se Australané postupně pokoušeli vymanit z britského vlivu, zejména v oblasti kulturní a ekonomické. V oblasti vojenské byla Austrálie stále součástí Britského impéria. Po první světové válce se Austrálie stala nezávislou zemí, její spojitost s Velkou Británií byla spíše teoretickou záležitostí. V roce 1931 byl v Británii přijat Westminsterský statut, kterým Austrálie získala plnou nezávislost. Zajímavé bylo, že udělení nezávislosti se vztahovalo pouze na Australský svaz jako takový, nikoliv na jednotlivé federální státy. Ty získaly plnou nezávislost až s přijetím Australského aktu (*Australian Act, 1986*) v roce 1986 (Šanc, 2007: 34 – 37).

4.1.2 Role britského panovníka v Austrálii

Britská královna Alžběta II. se zde jako konstituční panovník nepodílí na legislativním ani exekutivním procesu. Její role je symbolického a ceremoniálního významu. Vždy, když královna vystupuje na půdě Austrálie nebo směrem k Austrálii, vystupuje jako královna Austrálie, nikoliv jako královna Spojeného království. Za dobu svého panování královna Alžběta II. Austrálii mnohokrát navštívila (celkem 16 oficiálních návštěv). Postupem času navštívila všechny části Austrálie, kde se setkala s lidmi všech kultur a vyznání.¹³ Role britského panovníka v Austrálii je totožná s rolí australského generálního guvernéra.

4.1.3 Role generálního guvernéra v Austrálii

Generální guvernér je v Austrálii, stejně jako v ostatních zemích Commonwealth realm, oficiálním zástupcem britského panovníka. Ze svého postavení disponuje pravomocemi, které má britský panovník ve

---

¹³ Queen's role in Australia. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Australia/TheQueensroleinAustralia.aspx>, 23. 4. 2012.

Spojeném království. Generální guvernér je naprosto nezávislý na australské vládě a parlamentu. Jeho role spočívá v symbolické a reprezentační funkci na federální úrovni a je v pravidelném kontaktu s panovníkem. Mezi hlavní povinnosti, které generální guvernér vykonává, patří - zahájení a ukončování parlamentní schůze, svolávání a rozpouštění federálního parlamentu nebo vypisování nových voleb. Dále podepisuje právní dokumenty schválené v obou komorách parlamentu, jmenuje federální soudce či vyslance do zámořských území Austrálie a je také vrchním velitelem australských ozbrojených sil. Po volbách jmenuje ministerského předsedu, zpravidla předsedu vítězné politické strany ve volbách.¹⁴ Mimo výše uvedených pravomocí může rovněž ministerského předsedu ze své funkce odvolat, ztratí – li důvěru parlamentu, dále disponuje pravomocí odvolat ministra vlády, chová – li se protiprávně nebo v ojedinělých případech může odmítnout rozpustit parlament.

Mezi slavnostní a reprezentační funkce generálního guvernéra patří účast na konferencích, kde jsou probírána celostátní témata (například hospodářství nebo zdravotnictví) nebo přijímání záštit nad různými sportovními, kulturními či charitativními akcemi.

Kompetence a pravomoci generálního guvernéra Austrálie jsou zaneseny v ústavě a svá rozhodnutí činí výhradně na doporučení ministerského předsedy, jehož vláda je odpovědná parlamentu. Po svém jmenování skládá přísahu věrnosti australského lidu a Koruně. Generální guvernér je jmenován na dobu neurčitou, nicméně dle tradic a zvyků bývá funkční období zpravidla pětileté. Současnou generální guvernérou Austrálie je paní Quentin Bryce.¹⁵

---

¹⁴ The role of the Governor – General. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Australia/AusGovGen.aspx>, 23. 4. 2012.

¹⁵ Governor – General's role. *Governor – General of the Commonwealth of Australia*. Dostupné na: <http://www.gg.gov.au/content.php/page/id/3/title/governor-generals-role>, 23. 4. 2012.

V roce 1975 nastala v Austrálii snad největší politická a ústavní krize v moderní historii Austrálie. V té době vládl v Austrálii premiér Gough Whitlam. Jeho vláda prosazovala řadu reforem, ale také se potýkala s řadou skandálů ohledně veřejných financí. V senátu tehdy měli většinu liberálové, kteří se snažili jednotlivé návrhy blokovat. Opoziční liberálové tím sledovali vyhlášení nových voleb. Tehdejší generální guvernér John Kerr odvolal Gougha Whitlama z premiérské funkce a jmenoval předsedou vlády do té doby opozičního vůdce Malcolma Fräsera. Záhy byl generálním guvernérem rozpuštěn parlament a vyhlášeny nové volby, ve kterých Malcolm Fraser jasně zvítězil. Tento krok byl Australany brán jako zásah do systému a odstranění demokraticky zvolené vlády. Role generálního guvernéra začala být zpochybňována. Generální guvernér John Kerr po všech událostech a kritice, která se snesla na jeho osobu, ze své funkce odstoupil.¹⁶

4.1.4 Republikanismus v Austrálii

Myšlenka republikanismu se v Austrálii formovala v průběhu historie. Vrcholem se stala druhá polovina devadesátých let 20. století, když se v roce 1999 uskutečnilo referendum na toto téma. Aby se Austrálie mohla stát republikou, je zapotřebí změna ústavy. Australskou ústavu lze změnit pouze prostřednictvím národního referenda, kterého se povinně musí zúčastnit všichni občané disponující volebním právem, v opačném případě jim hrozí pokuta.¹⁷ Referendum nakonec schváleno nebylo. Pro zavedení republiky se vyslovilo 45,13% voličů, proti bylo celkem 54,87% voličů. Celkem hlasovalo 95,1% oprávněných voličů.¹⁸

---

¹⁶ The Dismissal, Australia's Constitutional Crisis. *ABC News*. Dostupné na: <http://www.abc.net.au/archives/80days/stories/2012/01/19/3411587.htm>, 23. 4. 2012.

¹⁷ Australia's system of government. *Australian Government*. Dostupné na: http://www.dfat.gov.au/facts/sys_gov.html, 23. 4. 2012.

¹⁸ 1999 Referendum Report and Statistics – Key results. *Australian Electoral Commission*. Dostupné na: http://www.aec.gov.au/elections/referendums/1999_Referendum_Reports_Statistics/Key_Results.htm, 23. 4. 2012.

Myšlenka republikanismu vyvolala v Austrálii národní debatu o tom, zda zůstat konstituční monarchií nebo ustavit republiku. Do debaty nebyla zapojena pouze politická reprezentace a různé organizace či zájmové skupiny, ale celá australská společnost. Nejvýraznějším podporovatelem republiky bylo Australské republikánské hnutí (*Australian Republican Movement*), jehož členové jsou přesvědčeni o tom, že ustavení republiky je posledním krokem na cestě k „plné“ australské nezávislosti. Cílem hnutí je, aby Austrálie měla svého prezidenta, nikoliv cizího panovníka, který je jmenován procesem, nad kterým nemají Australané kontrolu. Požadavky republikánského hnutí jsou:

- Nezávislá ústava spočívající na vůli a autoritě australského lidu, musí být odstraněny veškeré monarchistické odkazy
- Australský občan jako prezident, který bude disponovat podobnými pravomocemi jako generální guvernér.¹⁹

Proti těmto argumentům bojovali tzv. Monarchisté, tedy skupina lidí usilujících o zachování monarchie v Austrálii. Monarchisté, ale i většina australské společnosti se domnívá, že politický systém, který byl nastaven před více jak sto lety je funkční a nevidí důvod jej měnit. Panují také obavy o zpolitizování úřadu prezidenta či obavy o způsobu vedení prezidentské volební kampaně.²⁰ Republiku v současné době podporují nejvíce ti, kteří mají problém s postavením královny či osobní antipatie k Britům. Málo lidí je také přesvědčeno o tom, že by republika byla lepší než monarchie.²¹

---

¹⁹ Australian Republican Movement Vision and Policy. *The Australian Republican Movement*. Dostupné na: <http://www.republic.org.au/page/australian-republican-movement-policy>, 23. 4. 2012

²⁰ Answers. *The Australian Monarchist League*. Dostupné na: <http://www.monarchist.org.au/answers.html?sku=1>, 23. 4. 2012.

²¹ Answers. *The Australian Monarchist League*. Dostupné na: <http://www.monarchist.org.au/answers.html?sku=2>, 23. 4. 2012.

Dnes, téměř třináct let po referendu nelze jednoznačně říci, že by Austrálie měla blíže k republice. V současné turbulentní době není otázka republiky v Austrálii na pořadu dne. Jednak Austrálie stojí před důležitějšími úkoly a jednak by to ze strany vládnoucí garnitury vypadalo jako laciný pokus o odvedení pozornosti od ekonomických problémů země. Ve společnosti převládá názor, že na další referendum je ještě příliš brzy. Jestli nějaké referendum připadá v úvahu, tak až po smrti současné královny, jak se v nedávné minulosti vyjádřila současná australská premiérka Julia Gillardová. Pro neúspěch referenda v roce 1999 je důležité také říci, že kampaň za ustavení republiky nebyla vedena jednotně, resp. jednotlivé strany se nedokázaly shodnout na způsobu volby příštího prezidenta. Mezi republikány probíhala na toto téma diskuse, nakonec byl vznesen návrh, že prezident by měl být volen parlamentem. To vidím jako důvod neúspěchu referenda, neboť přímá volba by byla pro australské voliče jistě přitažlivější. Podle průzkumů veřejného mínění si totiž celých 81% Australanů přeje přímou volbu prezidenta. Mezi republikány však způsob volby nebyl jediným problémem, těžko hledali i shodu nad tím, jakými pravomocemi a kompetencemi by měl příští australský prezident disponovat (Steketee, 2009).

Austrálie v současné době patří mezi státy s vysokou mírou politické stability. V situaci, kdy vztah mezi generálním guvernérem a předsedou vlády netrpí výraznějšími problémy, není důvod k úvahám typu přechod od současného systému k republice. Nutno ovšem podotknout, že potenciální spory mezi guvernérem a politickými představiteli Austrálie jsou řešeny za zavřenými dveřmi, aby nedocházelo k ústavním krizím.²²

---

²² Answers. *The Australian Monarchist League*. Dostupné na:
<http://www.monarchist.org.au/answers.html?sku=4>, 23. 4. 2012.

4.2 Kanada

Politickým systémem Kanady je parlamentní monarchie v rámci Commonwealthu. Kanada je federace a skládá se z 10 provincií (Alberta, Britská Kolumbie, Manitoba, Nový Brunswick, Newfoundland a Labrador, Nové Skotsko, Ontario, Ostrov Prince Edwarda, Quebec a Saskatchewan) a 3 teritorií (Severozápadní teritorium, Nunavut a Yukon). Kanada je v současnosti druhým největším státem na světě s populací přes 30 miliónů obyvatel. Díky velké rozloze (okolo 9 miliónů km²) je hustota zalidnění nízká. Skupiny obyvatelstva jsou rozděleny na základě jazykové a náboženské linie. Přes 40% obyvatel jsou římský katolíci, přes 20% protestanti, 2% jsou muslimové a 4,5 % další křesťané. Zbýlých 12% připadá na ostatní náboženství a celkem 16% obyvatel je bez vyznání. Většina kanadské společnosti hovoří anglickým jazykem, celkem 60% obyvatel. Přes 21% obyvatel hovoří francouzsky a zbylých 19% obyvatel uvádí jako svůj mateřský jazyk jiný než dva výše uvedené. Hlavním městem Kanady je Ottawa a oficiální hlavou státu britský panovník.²³

4.2.1 Ústavní vývoj Kanady

Nejvyšším zákonem Kanady je ústava, která se skládá z kodifikovaných i nekodifikovaných tradic. V roce 1982 byl přijat Ústavní zákon (*Constitution Act*), který předchází ústavu upřesnil. Převládá názor, že Kanada se postupně přeměnila z parlamentní na konstituční demokracii. Původní Ústavní zákon (*Constitution Act/British North America Act*) sloužil jako ústavní základ až do roku 1982. Původní zákon popisoval fungování tří složek státu (exekutiva, legislativa a justice) a federální uspořádání státu. Exekutiva byla v rukou britského panovníka, kterého zastupoval generální guvernér. Text tohoto zákona byl v průběhu let několikrát pozměněn a doplněn. Nejvýznamnějším textem po zákonu z roku 1867 se stala nová ústava přijatá roku 1982, která přenesla ústavu

---

²³ Canada. *CIA World Factbook*. Dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ca.html>, 23. 4. 2012.

z Velké Británie zpět do Kanady. Tento zákon obsahoval Chartu práv a svobod a práva zabývající se postavením domorodců. Tato ústava rovněž představovala změnu postavení generální guvernéra a britského panovníka v Kanadě. Tento ústavní text nebyl nikdy ratifikován Quebecem, není v něm totiž zanesen specifický statut této provincie. Quebec je oblastí, která dlouhodobě usiluje o vyhlášení nezávislosti na Kanadě (Weger, 2007: 13 – 17).

4.2.2 Role britského panovníka v Kanadě

Ačkoliv Kanada přetrhala všechny ústavní vazby s Velkou Británií již v roce 1982, oficiální hlavou Kanady je stále britský panovník – Alžběta II. Ačkoli má královna sama několik pravomocí, je to především generální guvernér, kdo je „de facto“ hlavou státu. Ve skutečnosti je role královny i generálního guvernéra spíše ceremoniálního charakteru a jejich postavení je zaneseno v kanadské ústavě. Královna je pravidelným návštěvníkem Kanady, vždy vystupuje jako královna Kanady. Během svého téměř šedesátiletého panování oficiálně navštívila Kanadu více jak dvacetkrát a spolu s vévodou z Edinburghu navštívila všechny kanadské provincie.²⁴

Královna má s Kanadou specifický vztah, který je zcela oddělen od její role ve Spojeném království či v jiných oblastech světa. Královna v Kanadě zosobňuje symbol oddanosti, jednoty a autority. Všichni příslušníci exekutivní a zákonodárné moci, ale i členové armády a policie přísahají svou věrnost královně.

---

²⁴ Queen and Canada. *The British Monarchy*. Dostupné na:
<http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Canada/Canada.aspx>, 23. 4. 2012.

Oficiálním zástupcem královny v Kanadě je generální guvernér, který je jmenován samotnou královnou na doporučení kanadského předsedy vlády. Zpravidla to bývá kanadský občan.²⁵

Celkový pohled kanadské společnosti na osobu královny se liší. Ve východních částech Kanady se setkáme s lidmi, kteří královnou uznávají a respektují jako svou hlavu státu. Naopak ve francouzsky mluvících částech Kanady se setkáme v tom lepším případě s názory o její bezvýznamnosti, v horším případě s názory, že jde o symbol anglicko – britské nadvlády.²⁶

Znaky monarchie můžeme pozorovat i v každodenním životě Kanady. Důkazem je existence královského kanadského námořnictva, portrét královny Alžběty II. na kanadských mincích a poštovních známkách nebo také svátek královny Viktorie v podobě kanadského státního svátku (první pondělí před 25. květnem²⁷), kdy kanadské rodiny odjíždějí na prodloužený víkend za odpočinkem. Královna zde také podporuje kulturní, vzdělávací či charitativní činnost tím, že propůjčuje označení „Royal“ neboli královské sponzorství vybraným organizacím a spolkům. Královna má v Kanadě také svoji hymnu „God Save The Queen“²⁸ a její portréty visí ve školách a veřejných budovách.²⁹

---

²⁵ The Queen's role in Canada. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Canada/TheQueensroleinCanada.aspx>, 23. 4. 2012.

²⁶ How Commonwealth sees the Queen. *BBC News*. Dostupné na: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/4922394.stm, 23. 4. 2012.

²⁷ Kanada – Základní informace o teritoriu. *Business Info*. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/kanada-zakladni-informace-o-teritoriu/1/1000849/>, 23. 4. 2012.

²⁸ V případě, že je na britském trůnu král, mění se název hymny na „God Save The King“.

²⁹ The Monarchy in Daily Life. *The Monarchist League of Canada*. Dostupné na: <http://www.monarchist.ca/en/monarchy-daily-life>, 23. 4. 2012.

4.2.3 Role generálního guvernéra v Kanadě

Od října roku 2010 je generálním guvernérem Kanady David Johnston. Pravomoci generálního guvernéra v Kanadě byly utvářeny v průběhu historie, společně s vývojem Kanady jako suverénního státu. Kanadská ústava z roku 1867 klade výkonnou moc do rukou britského panovníka, nicméně níže uvedeným patentem byly tyto pravomoci přeneseny na generálního guvernéra. Výkonná moc je reálně vykonávána vládou a jednotlivými ministry. Generální guvernér činí svá rozhodnutí výhradně na doporučení předsedy vlády, má právo pouze „*radit, podporovat a varovat*“. Pravidelně se schází s premiérem a diskutuje s ním aktuální politickou situaci.³⁰ V roce 1947 byl britským králem Jiřím VI. podepsán tzv. *Královský patent*, který některé pravomoci predefinoval. Patent posílil pozici generálního guvernéra, který od té doby vykonává svou funkci jako hlava státu nejenom v Kanadě, ale i v zahraničí. Dle tohoto patentu se také stal vrchním velitelem kanadských ozbrojených sil.³¹ Na doporučení předsedy vlády jmenuje náčelníka Generálního štábu a na doporučení ministra obrany jmenuje plukovníky Královských kanadských pluků a uděluje státní vojenská vyznamenání.³²

Generální guvernér je naprosto nezávislý na kanadské vládě a parlamentu. Jeho role je v Kanadě postavena na několika bodech – zastupování královny a reprezentace Kanady v zahraničí. Guvernér rovněž zahajuje zasedání parlamentu, kde čte královskou řeč, svolává a rozpouští parlament a vyhlašuje nové volby. V zastoupení britského panovníka je také účastníkem oficiálních návštěv Kanady nebo naopak

---

³⁰ Constitutional Responsibilities. *The Governor General of Canada*. Dostupné na: <http://www.gg.ca/document.aspx?id=13264>, 23. 4. 2012.

³¹ Role and Responsibilities. *The Governor General of Canada*. Dostupné na: <http://www.gg.ca/document.aspx?id=3>, 23. 4. 2012.

³² Commander - in - Chief. *The Governor General of Canada*. Dostupné na: <http://www.gg.ca/document.aspx?id=45>, 23. 4. 2012.

hostitelem státních delegací. Na žádost kanadského ministerského předsedy generální guvernér cestuje do zahraničí, kde reprezentuje Kanadu a navazuje nové přátelské styky.³³

V roce 2008 nastala v Kanadě zvláštní situace, kterou mnozí komentátoři označovali jako ústavní krizi. Po volbách v roce 2008 vládl menšinový kabinet nynějšího kanadského premiéra Stephena Harpera. Po volbách se zjistilo, že Kanada je na tom ekonomicky mnohem hůře, než se doposud předpokládalo. Liberálové se dohodli na koaličním projektu s jinými politickými subjekty, obvinili Stephena Harpera za mizivý stav kanadské ekonomiky a na parlamentní půdě se jim podařilo prosadit hlasování o nedůvěře vlády Stephena Harpera. V této situaci premiér Stephen Harper požádal tehdejší generální guvernérku Michaële Jeanovou, aby pozastavila činnost parlamentu do konce příštího měsíce. Michaële Jeanová této žádosti vyhověla a další zasedání parlamentu se konalo až 26. ledna roku 2009. Stephen Harper tak získal čas na sestavení nového rozpočtu a vyjednávání s ostatními politickými stranami. V případě hlasování o nedůvěře vlády totiž hrozil konec vládnutí Stephena Harpera. Ze strany opozice bylo rozhodnutí generální guvernérky podrobena ostré kritice a ze strany francouzsky mluvících oblastí v Kanadě bylo prezentováno jako vměšování Velké Británie do vnitropolitické situace Kanady.³⁴

4.2.4 Republikanismus v Kanadě

Kanadské úvahy o republice nejsou zdaleka tak silné jako v Austrálii. Stejně jako v Austrálii zde nalezneme hnutí podporující monarchii i republiku. Hnutí Občané za kanadskou republiku (*Citizens for a Canadian Republic*) požaduje, aby se Kanada stala parlamentní

---

³³ The role of the Governor – General. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Canada/GovGenCan.aspx>, 23. 4. 2012.

³⁴ GG agrese to suspens Parliament until January. CBS News. Dostupné na: <http://www.cbc.ca/news/canada/story/2008/12/04/harper-jean.html>, 23. 4. 2012.

republikou s volenou, nikoli dědičnou hlavou státu.³⁵ Cílem hnutí je, aby kanadský občan měl možnost stát se oficiální hlavou státu, který by mohl lépe reprezentovat Kanadu v zahraničí. Pro republikánské hnutí je to také nutný krok k „úplné“ nezávislosti Kanady na Velké Británii. Podle některých ústavně – právních názorů osoba britského panovníka nesplňuje kanadské zákony. Jedná se například o princip náboženské rovnosti (hlavou státu se nemůže stát nikdo jiný, než představitel anglikánské církve). Problém dle těchto názorů spočívá i v deficitu demokracie, všechny instituce ve státě by totiž měly spadat pod kontrolu veřejnosti a být volené kanadským lidem, tedy i instituce hlavy státu.³⁶

Naproti tomu stojí Liga kanadských monarchistů (*The Monarchist League of Canada*), která usiluje o zachování Kanady jako konstituční monarchie. Toto hnutí odmítá zavedení republiky. Do kanadské politiky by to dle jejich názoru přineslo pouze chaos v podobě zmatků s volbou prezidenta nebo fungování republiky a nevidí důvod proč měnit něco, co stabilně funguje.³⁷

Většina kanadského obyvatelstva nahlíží na královskou rodinu jako na celebrity a jsou přesvědčeni o tom, že monarchie je zastaralou institucí, která na jejich životy nemá dnes již žádný vliv. V průzkumech veřejného mínění se objevuje značná část lidí, kteří podporují myšlenku republiky, nevidí v ní však dostatečnou alternativu a vnímají jako obtížnou změnu ústavy. Podpora monarchie zůstává v Kanadě i nadále silná. Kanada vidí v monarchii prostředek, jak se odlišit od Spojených států amerických. Kanadští republikáni jsou v tomto ohledu realisté a jsou si vědomi toho, že nemají většinu veřejnosti na své straně. Také by se rádi poučili z chyb svých australských kolegů. Nejdříve si tedy chtějí vyřešit

---

³⁵ About Citizens for a Canadian Republic. *Citizens for a Canadian Republic*. Dostupné na: <http://www.canadian-republic.ca/about.html>, 23. 4. 2012.

³⁶ Background. *Citizens for a Canadian Republic*. Dostupné na: <http://www.canadian-republic.ca/goals.html>, 23. 4. 2012.

³⁷ About the Monarchist League of Canada. *The Monarchist League of Canada*. Dostupné na: <http://www.monarchist.ca/en/about>, 23. 4. 2012.

potenciální „třecí plochy“, zejména tedy způsob volby prezidenta. Referendum je plánováno až ke konci vlády současné britské královny, do té doby mají kanadští republikáni a veřejnost dostatek času vyjasnit si potřebné otázky.³⁸

4.3 Nový Zéland

Nový Zéland je ostrovním státem v jihozápadním Pacifiku, který je tvořen dvěma velkými ostrovy (Severní a Jižní) a několika menšími ostrůvky. Společně s ostrovy Niue, Tokelau, Cookovy ostrovy a Rossovo závislým územím tvoří tzv. Realm of New Zealand. Nový Zéland je parlamentní monarchií. Hlavním městem je Wellington. Žije zde okolo čtyř miliónů obyvatel, přičemž většina z nich mluví anglickým jazykem a vyznává křesťanské náboženství.³⁹

4.3.1 Ústavní vývoj na Novém Zélandu

Nový Zéland, stejně jako řada dalších států Commonwealth realm nemá ústavu v podobě jednoho psaného dokumentu. Ústava nového Zélandu je zakotvena v jednotlivých zákonech, soudních rozhodnutích nebo zvykových pravidlech. Mezi klíčové psané ústavní dokumenty patří *Treaty of Waitangi 1840*, *Constitution Act 1986*, *Bill of Rights 1990* nebo *Electoral Act 1993*. Zvyková práva či konvence se díky jejich častému využívání staly součástí ústavního pořádku. V roce 1840 poté, co se stal Nový Zéland britskou kolonií, bylo uzákoněno, že se zákony Anglie stávají i zákony Nového Zélandu. Schvalování vlastních zákonů bylo umožněno až vydáním *New Zealand - Constitution Act* v roce 1852. Další ústavní zákon z roku 1952 uděloval autonomní statut Novému Zélandu a je základním kamenem novozélandského politického systému. V roce 1986 došlo ke kodifikaci *New Zealand – Constitution Act 1986*, který definoval

---

³⁸ Background. *Citizens for a Canadian Republic*. Dostupné na: <http://www.canadian-republic.ca/goals.html>, 23. 4. 2012.

³⁹ New Zealand. *CIA World Factbook*. Dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/nz.html>, 23. 4. 2012.

základní charakteristiku státního zřízení. Dalším ústavním dokumentem je *New Zealand – Treaty of Waitangi Act 1975*. Tato smlouva zaručuje Maorům stejná práva jako ostatním občanům na Novém Zélandu a chrání jejich výsadní práva. Také poskytuje Koruně legitimitu a zajišťuje její suverenitu na Novém Zélandu. Pro současný Nový Zéland je však klíčový ústavní zákon z roku 1986, který definuje strukturu a charakter systému vládnutí a vztahy mezi jednotlivými vrcholnými institucemi ve státě. V několika posledních letech probíhá na Novém Zélandu debata o tom, zda by neměla být zrušena formální vazba s Velkou Británií a ustavit republiku. Tyto úvahy se dosud nenaplnily⁴⁰ (Ženíšek, 2007: 68 – 71).

4.3.2 Role britského panovníka na Novém Zélandu

Novozélandský parlament je tvořen britským panovníkem a Sněmovnou reprezentantů. Královna jakožto konstituční panovník Nového Zélandu činí svá rozhodnutí výhradně na doporučení ministrů Nového Zélandu a je – li to možné, komunikuje s nimi. Stejně jako v Austrálii a Kanadě je královna zodpovědná za jmenování generálního guvernéra Nového Zélandu. Generální guvernér je nejčastěji jmenován na funkční období pěti let. Komunikace mezi královnou a Novým Zélandem probíhá prostřednictvím generálního guvernéra nebo zasíláním oficiálních zpráv, například v době národních oslav či tragedií. Královna se také snaží oceňovat úspěchy Nového Zélandu ve světě, například v roce 2005 britská královna přivítala na oficiální recepci v Buckinghamském paláci novozélandský ragbyový tým All Blacks. Jako v mnoha jiných státech je vrchní velitelkou ozbrojených sil, je zastupována generálním guvernérem a při oficiální návštěvě zahajuje schůzi parlamentu.⁴¹ V maorštině je britská královna Alžběta II. nazývána jako „Kotuku“, což v překladu znamená volavka bílá. Volavka bílá je na Novém Zélandu vzácným druhem ptáka, který je málokdy vidět. Toto přirovnání přesně vystihuje

---

⁴⁰ Viz níže – kapitola Republikanismus na Novém Zélandu.

⁴¹ The Queen's constitutional and public ceremonial roles. *New Zealand History*. Dostupné na: <http://www.nzhistory.net.nz/politics/queen-elizabeths-diamond-jubilee/constitutional-roles>, 23. 4. 2012.

pohled novozélandců na osobu britského panovníka, který je na Novém Zélandu málokdy vidět (naposledy královna navštívila Nový Zéland v roce 2002).⁴²

4.3.3 Role generálního guvernéra na novém Zélandu

Generální guvernér Nového Zélandu ze svého postavení plní stejnou ústavní funkci, jako královna ve Velké Británii. Tedy roli ústavní, slavnostní a symbolickou. Současným generálním guvernérem je Sir Jerry Mateparae. Ústavní role spočívá v zahajování či ukončování zasedání parlamentu, jmenování ministerského předsedy, udělování státních vyznamenání, přijímání oficiálních návštěv či účast na různých akcích, například dobročinné a charitativní akce.⁴³

Sir Jerry Mateparae je ze svého postavení symbolem národní jednoty Nového Zélandu a také představitel úřadu, který má ve své kompetenci důležité ústavní pravomoci. Je politicky neutrální a nezasahuje do fungování novozélandské vlády.⁴⁴

Generální guvernér má několik hlavních funkcí, mezi ty nejdůležitější patří udržet kontinuitu a stabilitu politického prostředí v zemi. Další z ústavních funkcí je například vydávání soudního příkazu k rozpuštění parlamentu a vypsání nových voleb. Je také vrchním velitelem ozbrojených sil Nového Zélandu, byť v této oblasti nehraje žádnou aktivní roli.⁴⁵

---

⁴² The Queen's role in New Zealand. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/NewZealand/TheQueensroleinNewZealand.aspx>, 23. 4. 2012.

⁴³ The role of the Governor – General. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/NewZealand/NZGovGen.aspx>, 23. 4. 2012.

⁴⁴ The Role of the Governor – General. *The Governor – General Te Kawana Tianara o Aotearoa*. Dostupné na: <http://gg.govt.nz/role>, 23. 4. 2012.

⁴⁵ The Constitutional Role of the Head of State. *The Governor – General Te Kawana Tianara o Aotearoa*. Dostupné na: <http://gg.govt.nz/role/index.htm>, 23. 4. 2012.

Na Novém Zélandu také funguje institut tzv. „královské výsady milosrdenství“. Tento institut poskytuje šanci na obnovení procesu nebo úplné zrušení trestu odnětí svobody. Tento institut je vykonáván britským panovníkem, resp. generální guvernérem, který má právo udělit milost, snížit trest nebo podstoupit věc k novému projednání.⁴⁶

Pokud generální guvernér nemůže vykonávat svou funkci z jakéhokoliv důvodu, jeho pozici přebírá nejvyšší soudce Nového Zélandu a to až do doby jmenování nového generálního guvernéra.⁴⁷

4.3.4 Republikanismus na Novém Zélandu

Republikanismus je na Novém Zélandu spíše teoretickou politickou záležitostí. Současní novozélandští republikáni se zaměřují na termíny jako „plná“ nezávislost či ústavní reforma. Republikánské subjekty na Novém Zélandu začaly vznikat spíše až ve druhé polovině 20. století. Vrcholem byl rok 1994, když se tehdejší předseda vlády Jim Bolger pokusil o vyvolání národní a parlamentní debaty, jejímž cílem mělo být zavedení republiky do roku 2001. Do roku 1999 na Novém Zélandu působila koalice bojující za republiku. Tato koalice se v roce 1999 transformovala do Republikánského hnutí Aoteaora Nový Zéland (*Republican Movement Aoteaora New Zealand*), které nesouhlasí s tím, aby měl Nový Zéland i nadále ve svém čele královnu, resp. generálního guvernéra, kterého hnutí označuje jako „virtuální“ hlavu státu. Požadavky novozélandských republikánů jsou kolikrát rozporuplné. Například vidí problém v tom, že britský panovník a generální guvernér nedisponuje reálnou politickou mocí a nemůže tak účinně kontrolovat vládu a parlament. Na straně druhé nesouhlasí s tím, že generální guvernér může odvolat premiéra, ale premiér generálního guvernéra nikoliv. Změnou

---

⁴⁶ The Royal Prerogative of Mercy. *The Governor – General Te Kawana Tianara o Aotearoa*. Dostupné na: <http://gg.govt.nz/role/royalprerogative.htm>, 23. 4. 2012.

⁴⁷ The Governor – General. *New Zealand Government*. Dostupné na: <http://newzealand.govt.nz/browse/government-local-central-regional/governorgeneral/>, 23. 4. 2012.

ústavy je také sledována vyšší míra demokratičnosti Nového Zélandu, protože pojmy jako dědičnost trůnu, prvorozenství nebo náboženská diskriminace nemají v demokratickém prostředí podle novozélandských republikánů své místo. Jedinou možností, jak změnit ústavu, je referendum. Zatím se však nenašla žádná politická reprezentace, která by byla ochotna udělat z této záležitosti národní téma a vyhlásit referendum.⁴⁸

Argumenty pro zachování monarchie jsou podobné těm v Austrálii nebo v Kanadě. Tedy, že Nový Zéland je již dnes nezávislým a suverénním národem s vlastní identitou a konstituční monarchie je osvědčeným a funkčním modelem vládnutí. Monarcha jakožto politicky neutrální panovník je symbolem národní jednoty a díky malým pravomocem nepředstavuje žádnou hrozbu pro demokracii. Výběr hlavy státu není navíc ovlivněn aktuální popularitou, bohatstvím nebo politickými intrikami kandidátů.⁴⁹

Jeden ze způsobů přechodu od monarchie k republice, který navrhuje republikánské hnutí, je zavedení přímé či nepřímé volby generálního guvernéra. Zvolený guvernér by po svém zvolení vyhlásil referendum o republice a prozatímně by stál v čele státu do doby, než by byla učiněna změna ústavy, ustavení republiky a volba nového prezidenta.⁵⁰

V roce 2008 byl vládou Nového Zélandu zahájen ústavní přezkum, jehož cílem je podnítit veřejnou diskusi o ústavním uspořádání Nového

---

⁴⁸ Goals and activities. *The Republican Movement of Aotearoa New Zealand*. Dostupné na: <http://www.republic.org.nz/goalsandactivities>, 23. 4. 2012.

⁴⁹ Just the Facts. *Monarchy New Zealand*. Dostupné na: <http://www.monarchy.org.nz/facts.html>, 23. 4. 2012.

⁵⁰ Elect the Governor – General. *The Republican Movement of Aotearoa New Zealand*. Dostupné na: <http://www.republic.org.nz/electgovgen>, 23. 4. 2012.

Zélandu a zjistit, zda republikánské nálady ve společnosti jsou aktuální či nikoliv. Výsledek by měl být znám v průběhu roku 2013.⁵¹

Většina veřejnosti je podle průzkumů spíše pro zachování monarchie, tato varianta má u voličů zhruba 50 – 60% podporu. Podle průzkumů, které byly učiněny v průběhu 90. let minulého století a na počátku 21. století vyplývá, že podpora pro republiku roste (1993 – 27%, 2004 – 35%, 2010 – téměř 40% pro republiku). Na základě tohoto rostoucího trendu lze předpokládat, že během následujících deseti až dvaceti let bude většina veřejnosti pro ustavení republiky. Monarchie se nyní těší podpoře lidí narozených zejména před druhou světovou válkou.⁵²

5 KOMPARACE STÁTŮ V OBLASTI KARIBIKU

V oblasti Karibského moře se nachází celkem deset států, které uznávají britského panovníka jako svou oficiální hlavu státu. Mezi tyto státy patří Belize, Barbados, Antiqua a Barbuda, Bahamské společenství, Grenada, Jamajské království, Svatá Lucie, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Vincenc a Grenadiny a Grenada. Největším státem v této oblasti je Jamajka, které bude věnována samostatná kapitola. Tato země není výjimečná pouze tím, že je největší v této oblasti, ale zejména tím, že současná premiérka Jamajky ve svém inauguračním projevu vyjádřila záměr ustavit republiku v čele s prezidentem. Další zemí, která v karibské oblasti usiluje o vytvoření republiky, je Barbados.

Anglicky mluvící část Karibiku⁵³ vidí v královně Alžbětě II. stabilitu v regionu, kterou jim přinesla po druhé světové válce. Většina států v této oblasti získala nezávislost v druhé polovině 20. století. Ovšem i zde se

---

⁵¹ Constitutional review. *The Republican Movement of Aotearoa New Zealand*. Dostupné na: <http://www.republic.org.nz/constitutionalreview>, 23. 4. 2012.

⁵² Polling on the republic. *The Republican Movement of Aotearoa New Zealand*. Dostupné na: <http://www.republic.org.nz/polling>, 23. 4. 2012.

⁵³ Ve všech státech uvedených v této kapitole je úředním jazykem angličtina. Zdroj: *Internetová databáze Libri*. Dostupné na: <http://libri.cz/databaze/staty/>, 23. 4. 2012.

v současné době objevují tendence k přechodu od monarchie k republice. Nicméně tento proces je velice složitý a hovoří se o tom, že jestli k tomu někdy v budoucnu dojde, tak až po smrti královny Alžběty II. Dokonce i spousta lidí je v současné době přesvědčena o tom, že se nelze jen tak lehce vymanit z britské historie. Státy Karibiku totiž s Velkou Británií mají mnoho společného – jazyk, politický systém nebo tradice.⁵⁴

5.1 Jamajské Království

Jamajské království je stát, který se nachází ve Střední Americe v oblasti Karibského moře. Jamajka má přes 2,5 miliónů obyvatel, rozlohu téměř 11 tisíc km² a je největším anglicky mluvícím ostrovem v Karibiku. Většina obyvatel je afrického původu, přičemž 62% obyvatel jsou protestanti, 21% baptisté, necelých 9% anglikáni a 4% katolíci. Jedná se o zemi s politickým systémem konstituční monarchie, kde hlavou státu je britská královna Alžběta II., zastoupená generálním guvernérem, kterým je v současnosti Sir Patrick Allen. Hlavním městem Jamajky je Kingston a stát je členěn na celkem 14 farností. V roce 1962 byla Jamajce udělena nezávislost.⁵⁵

5.1.1 Role britského panovníka a generálního guvernéra na Jamajce

Role britské královny Alžběty II. je na Jamajce obdobná jako ve výše uvedených státech, to znamená, že se nevměšuje do vnitropolitických záležitostí Jamajky a respektuje nařízení jamajské vlády. Její role je symbolického a ceremoniálního charakteru. Ve všech

---

⁵⁴ How Commonwealth sees the Queen. *BBC News*. Dostupné na: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/4922394.stm, 23. 4. 2012.

⁵⁵ Jamaica. *CIA World Factbook*. Dostupné na: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/jm.html>, 23. 4. 2012.

záležitostech týkajících se Jamajky vystupuje Alžběta II. jako královna Jamajky.⁵⁶

Role britského panovníka na Jamajce je vykonávána prostřednictvím generálního guvernéra. Jeho role spočívá ve jmenování členů justice, policie, diplomatů nebo důstojníků, a to vždy na doporučení předsedy vlády a po konzultaci se šéfem opozice. V rámci jamajské ústavy se očekává, že generální guvernér bude účasten na oficiálních akcích státu. Podobně jako na Novém Zélandu může udělovat královské milosti. Název sídla jamajského generálního guvernéra je „*King's House Jamaica*“. Svou moc uplatňuje prostřednictvím jím jmenovaným úředníků, politiků a důstojníků.⁵⁷

5.1.2 Republikanismus na Jamajce

Ze všech států Commonwealth realm je otázka republikanismu nejaktuálnější asi na Jamajce. Současná jamajská premiérka Portia Simpsonová Millerová ve svém inauguračním projevu v lednu roku 2012 vyslovila záměr ustavit republiku v čele s prezidentem. Premiérka prohlásila, že půl století po vyhlášení nezávislosti nadešla vhodná chvíle pro tento krok. Premiérka doslova prohlásila: „*Zahájíme proces oddělení od britské monarchie, abychom se stali republikou s vlastním prezidentem jako hlavou státu. Mám královnu velice ráda, je to nádherná dáma, je velice moudrá a obdivuhodná. Ale myslím, že ten čas nadešel.*“⁵⁸ Pro takovou změnu je ovšem nutná změna ústavy, která vyžaduje celonárodní referendum. Myšlenka republikanismu není na Jamajce nic nového. Tehdejší předseda vlády James Petterson vyslovil podobný záměr s konečným termínem pro rok 2007 (Hunt, 2012). Obyvatelé Jamajky

⁵⁶ The Queen's role in Jamaica. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Jamaica/TheQueensroleinJamaica.aspx>, 23. 4. 2012.

⁵⁷ The Constitutional Status and Role of the Governor – General. *King's House Jamaica*. Dostupné na: <http://kingshouse.gov.jm/roles-a-function-of-the-gg>, 23. 4. 2012.

⁵⁸ Jamajka se možná zbaví britské královny. *Česká televize*. Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/159558-jamajka-se-mozna-zbavi-britske-kralovny/>, 23. 4. 2012.

v mnoha ohledech totiž nejsou přesvědčeni o své absolutní nezávislosti, například v minulých letech jamajská vláda usilovala o zavedení trestu smrti, tento záměr byl nakonec zrušen Londýnským Nejvyšším soudem, který označil tento krok jako protiústavní. Toto rozhodnutí bylo jamajskou veřejností interpretováno jako vměšování Velké Británie do vnitropolitické situace na Jamajce (Harding, 2012). Jamajka padesát let po udělení nezávislosti stojí před důležitějšími problémy (ekonomický stav země nebo vysoká kriminalita), než je otázka ustavení republiky. V této chvíli nejsou zatím stanoveny jednotlivé kroky, kterými chce premiérka Simpsonová Millerová docílit ustavení republikánského zřízení na Jamajce.

5.2 Barbados

Barbados je ostrovním státem ve východní části Karibského moře. Politickým systémem je parlamentní monarchie v rámci Commonwealthu. Na ostrově žije kolem 290 tisíc převážně anglicky hovořících obyvatel. Ekonomika Barbadosu je založena především na exportu produktů z cukrové třtiny a turistickém ruchu. Ostrov získal v roce 1966 nezávislost. Oficiální hlavou státu je britský panovník v zastoupení generálního guvernéra.⁵⁹

5.2.1 Role britského panovníka a generálního guvernéra na Barbadosu

Role královny a generálního guvernéra je na Barbadosu totožná jako ve většině států Commonwealth realm. Generální guvernér vykonává

---

⁵⁹ Barbados. *Internetová databáze Libri*. Dostupné na: <http://libri.cz/databaze/staty/podlist.php?id=14>, 23. 4. 2012.

všechny pravomoci, které mu jsou svěřeny ústavou Barbadosu - jmenuje premiéra, svolává a rozpouští parlament nebo vyhlašuje nové volby.⁶⁰

5.2.2 Republikanismus na Barbadosu

Barbados, kterému je občas přezdíváno „Malá Anglie“ patří mezi státy, kde lidé, politici i média často spekulují o otázce ustavení republiky.⁶¹ Otázka republikanismu je na Barbadosu aktuální již od 90. let minulého století. V roce 1994 se touto otázkou začala zabývat Labouristická strana Barbadosu. V roce 1996 byla ustavena komise, která měla přezkoumat ústavu Barbadosu, výsledkem této komise bylo v roce 1998 doporučení přejít na republiku. Doporučení přechodu k republice se stalo podnětem k diskusi v parlamentu. Výsledkem bylo vyhlášení referenda spojeného s parlamentními volbami v roce 2003 a 2008, referendum se však nikdy neuskutečnilo. Záměrem bylo ustavit republiku, ale i nadále zůstat ve Společenství, stejně jako tomu je například v karibském státu Trinidad a Tobago.⁶² Představitelé Barbadosu se nejčastěji vyjadřují v tom smyslu, že jsou schopni zajistit všechny aspekty národních záležitostí, bez ohledu na státní zřízení.⁶³ Lidé na Barbadosu jsou přesvědčeni, že 45 let po udělení nezávislosti nadešel ten vhodný okamžik úplně se osamostatnit. Lidé jsou zrovna tak přesvědčeni o tom, že neexistuje reálný důvod nadále setrávat ve svazku s Velkou Británií.⁶⁴

---

⁶⁰ The Queen's role in Barbados. *The British Monarchy*. Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/TheQueenandBarbados/TheQueensroleinBarbados.aspx>, 23. 4. 2012.

⁶¹ How to Commonwealth sees the Queen. *BBC News*. Dostupné na: news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/4922394.stm, 23. 4. 2012.

⁶² Trinidad a Tobago v roce 1976 změnil svou ústavu a stal se republikou. I přesto zůstal i nadále členem Commonwealthu. Zdroj: Background Note: Trinidad and Tobago. *U.S. Department of State*. Dostupné na: <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/35638.htm>, 23. 4. 2012.

⁶³ Americas Barbados „should become a republic“. *BBC News*. Dostupné na: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/238907.stm>, 23. 4. 2012.

⁶⁴ Time to go republic. *Nation News*. Dostupné na: <http://www.nationnews.com/articles/view/the-big-interview-time-to-go-republic/>, 23. 4. 2012.

6 KOMPARACE STÁTŮ V OBLASTI OCEÁNIE

Oceánie je oblast, která se nachází v Tichém oceánu. V této oblasti leží celkem tři státy s britským panovníkem jako oficiální hlavou státu. Jsou jimi Šalamounovy ostrovy, Tuvalu a Papua Nová Guinea. Největším z těchto států, rozlohou i počtem obyvatel je Papua Nová Guinea. Za jistých okolností by bylo možné do této oblasti zahrnout i Austrálii nebo Nový Zéland, nicméně těmto státům jsou věnovány celé předchozí kapitoly. Dva státy se v této oblasti liší od ostatních členských států Commonwealth realm, jsou jimi Papua Nová Guinea a Šalamounovy ostrovy a odlišují se hlavně tím, že generální guvernér je navrhován parlamentem daného státu. Generální guvernéri i zde vykonávají funkci jako v ostatních státech Commonwealth realm a jejich pravomoci jsou dané ústavou.⁶⁵ U výše uvedených států lze zaznamenat i republikánské tendence. Kromě Austrálie a Nového Zélandu se objevuje požadavek k přechodu na republiku i v Tuvalu. V tomto malém ostrovním státě se na konci dubna roku 2008 uskutečnilo referendum o ustavení republiky. Volební účast byla velice nízká a z celkového počtu přibližně 9000 oprávněných voličů odevzdalo svůj hlas pouze 1939 voličů. Celkem 1260 voličů se vyjádřilo proti záměru a referendum tak dopadlo ve prospěch zachování konstituční monarchie.⁶⁶

6.1 Papua Nová Guinea

Papua Nová Guinea je ostrovním státem s přibližně pěti milióny obyvatel v západní části Pacifiku. V roce 1975 získala Papua Nová Guinea nezávislost na Austrálii a ve stejném roce se stala členem Commonwealthu. Z hlediska politického systému se jedná o konstituční monarchii s parlamentní formou vlády. Právní systém se rovněž zakládá na britském zvykovém právu. Drtivá většina obyvatel, celkem 96%

---

⁶⁵ Background Notes – Papua New Guinea, Tuvalu, Solomon Islands. *U.S. Department of State – Diplomacy in Action*. Dostupné na: <http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/index.htm>, 23. 4. 2012.

⁶⁶ Tuvaluans vote against republic. *Tuvalu News*. Dostupné na: <http://www.tuvaluislands.com/news/archives/2008/2008-04-30.htm>, 23. 4. 2012.

vyznává křesťanství jako své náboženství. Hlavou státu je britský panovník, v současnosti královna Alžběta II., která je zastupována generálním guvernérem.⁶⁷

6.1.1 Role britského panovníka a generálního guvernéra na Papui Nové Guineji

Funkci generálního guvernéra v současnosti zastává Sir Michael Ogio. Role generálního guvernéra se zde neliší od funkce generálních guvernéřů v ostatních státech Commonwealth realm. Existuje zde i jedna zvláštnost oproti ostatním státům Koruny. Generální guvernéř zde není jmenován britským panovníkem na doporučení předsedy vlády, ale je navrhován parlamentní většinou na šestileté období.⁶⁸ Předchozí generální guvernéř Papui Nové Guineji se jmenoval Paulias Matane a generálním guvernérem byl zvolen v roce 2004. Po uplynutí svého šestiletého mandátu byl v roce 2010 parlamentem zvolen na další funkční období. Nejvyšší soud tuto volbu označil za neústavní a odvolal jej z funkce.⁶⁹ Podle ústavy tuto pozici dočasně převzal předseda parlamentu.⁷⁰ Současným generálním guvernérem je od roku 2010 Sir Michael Ogio.⁷¹

---

⁶⁷ Papua Nová Guinea. *MZV ČR*. Dostupné na:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/australie_a_oceanie/papua_nova_guinea/politika/vnitropoliticka_charakteristika.html, 23. 4. 2012.

⁶⁸ Background Note: Papua New Guinea. *U. S. Department of State*. Dostupné na:

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2797.htm>, 23. 4. 2012.

⁶⁹ To ovšem nebyla jediná situace, kdy se místní politici a instituce nedokázaly shodnout nad výkladem ústavy. Viz níže – kapitola Republikanismus na Papui Nové Guineji.

⁷⁰ Sir Paulias Matane returns as PNG's Governor General amid Controversy. *Islands Business*. Dostupné na: http://www.islandsbusiness.com/news/index_dynamic/containerNameToReplace=MiddleMiddle/focusModuleID=130/focusContentID=19974/tableName=mediaRelease/overrideSkinName=newsArticle-full.tpl, 23. 4. 2012.

⁷¹ Queen and Papua New Guinea. *The British Monarchy*. Dostupné na:

<http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/TheQueenandPapuaNewGuinea/QueenandPapuaNewGuinea.aspx>, 23. 4. 2012.

6.1.2 Republikanismus na Papui Nové Guineji

Na Papui Nové Guineji se objevují republikánské tendence, byť ne v tak silné podobě jako například v Austrálii nebo na Jamajce. Papua Nová Guinea jakožto blízký soused Austrálie a Nového Zélandu samozřejmě sleduje republikánské nálady v okolních státech. V mnoha ohledech sdílejí podobné myšlenky a novozélandští republikáni nebo australští monarchisté se dokonce na svých webových stránkách vyjadřují k dění na Papui Nové Guineji a mají k tomu hned několik důvodů. Naposledy se tak stalo v prosinci roku 2011, kdy si Papua Nová Guinea prošla ústavní krizí. Problém spočíval v tom, že se pánové Peter O'Neill a Michael Somare označili za premiéra Papui Nové Guineji. Michael Somare, tehdy úřadující premiér strávil podstatnou část roku v nemocnici. Většina parlamentu se proto rozhodla, že jej zbaví funkce v jeho nepřítomnosti. Tomu se tak skutečně stalo a generální guvernér podle ústavy jmenoval nového premiéra - Petera O'Neilla.⁷² Z důvodu fyzické nezpůsobilosti či jiného důvodu, který brání ve výkonu funkce, má generální guvernér právo jmenovat nového premiéra. Je to ovšem jedna z možností, zrovna tak mohou být vyhlášeny předčasné volby a premiér může být jmenován jen dočasně. Michael Somare po svém návratu z nemocnice napadl tento krok u Nejvyššího soudu Papui Nové Guineji. Ten v prosinci roku 2011 tento krok označil jako neústavní a nařídil opětovné jmenování Michaela Somareho do premiérské funkce.⁷³ Peter O'Neill odmítl odstoupit a zaštiťoval se většinovou podporou v parlamentu. Nastala tedy paradoxní situace, kdy jeden muž měl podporu parlamentu a druhému dal za pravdu Nejvyšší soud. V prosinci roku 2011 se na mimořádném zasedání sešel parlament, který potvrdil podporu generálnímu guvernérovi Michaelovi Ogiovi a Peteru O'Neilovi.

---

⁷² Crowds gather as PNG crisis worsens. *The Sydney Morning Herald*. Dostupné na: <http://www.smh.com.au/world/crowds-gather-as-png-crisis-worsens-20111214-1ou35.html>, 23. 4. 2012.

⁷³ PNG court restores Somare as PM. *ABC News*. Dostupné na: <http://www.abc.net.au/news/2011-12-12/png-reinstates-somare-as-pm/3727316>, 23. 4. 2012.

Lze očekávat, že spory budou v tomto roce pokračovat, nejenom u soudu, ale také prostřednictvím politického boje v zemi.⁷⁴

Na základě těchto dvou ústavních nejasností by bylo logické se domnívat, že se lidé na Papui Nové Guineji začnou více zabývat nad možnou změnou ústavy, která by podobným událostem předcházela. Na Papui Nové Guinei totiž neexistují žádné oficiální skupiny či hnutí podporující vznik republiky nebo naopak zachování monarchie. Dění na Papui Nové Guinei však sledují i okolní státy a například novozélandští republikáni se neváhají k situaci vyjadřovat. Na webových stránkách novozélandských republikánů se tak můžeme dočíst dosti rozporuplných vyjádření. Na jedné straně totiž republikánům vadí, že britský panovník, resp. generální guvernér nedisponuje reálnými pravomocemi, kterými by mohl konkrétní situaci řešit, na straně druhé obviňují generálního guvernéra Papui Nové Guinei z vměšování se do vnitropolitického dění.⁷⁵ V tomto státě se zatím neuskutečnilo ani jedno referendum či výraznější akce na podporu republiky, z tohoto pohledu lze označit republikánské tendence na Papui Nové Guineji jako slabé.

7 SPOLUPRÁCE MEZI STÁTY COMMONWEALTH REALM

Následující kapitoly jsou určeny obchodní, bezpečnostní a politické spolupráci mezi státy Commonwealth realm, přičemž podstatná část je jako v předešlých případech věnována velkým státům, tzn. Austrálie, Kanada, Nový Zéland a jejich spolupráce směrem k Velké Británii.

Jak již bylo výše uvedeno, uskupení Commonwealth je velice různorodou skupinou s velkými i malými státy, tedy s velkými i malými obchodními trhy, které nabízejí nejenom Velké Británii, ale i dalším státům

---

⁷⁴ Governor – General Michael Ogio suspended for backing Michael Somare. *The Australian News*. Dostupné na: <http://www.theaustralian.com.au/news/world/governor-general-michael-ogio-suspended-for-backing-michael-somare/story-e6frg6so-1226222379427>, 23. 4. 2012.

⁷⁵ The Monarchy fails Papua New Guinea. The Republican Movement of Aotearoa New Zealand. Dostupné na: <http://www.republic.org.nz/blog/monarchy-fails-papua-new-guinea>, 23. 4. 2012.

uvnitř Společenství řadu příležitostí k obchodování téměř ve všech odvětvích (od zemědělství až po informační technologie).⁷⁶

Obchod mezi Velkou Británií a zeměmi Commonwealthu probíhal spíše před vstupem Velké Británie do EU (*Evropská unie*). Do té doby měla Velká Británie vyšší zájem na obchodu s partnery ze zemí Commonwealthu. Velká Británie se nicméně po svém vstupu do EU v roce 1973 začala spíše orientovat na trhy členských států EU (Oakland, 2006: 119).

7.1 Spolupráce Velké Británie směrem k Austrálii, Kanadě a Novému Zélandu

Vzájemná spolupráce Velké Británie a Austrálie, Kanady a Nového Zélandu je dána hlavně společnou historií, dědictvím a hodnotami. Všechny výše uvedené státy spolupracují na více úrovních. Mezi ty nejvýznamnější patří obchodní, politická a bezpečnostní spolupráce. U všech výše uvedených zemí je Velká Británie hlavním obchodním partnerem v zemích Evropské unie. Obchodování zde nesmírně usnadňuje podobná kultura, důvěra a společný jazyk.

7.1.1 Spolupráce Velké Británie a Austrálie

Vzájemná spolupráce Velké Británie a Austrálie je dána společnou historií a hodnotami. Spolupráce probíhá v několika oblastech, mezi ty nejvýznamnější patří obchodní, politická a bezpečnostní. V zemích Evropské unie je Velká Británie hlavním obchodním partnerem Austrálie. Jen v letech 2010 až 2011 dosáhla obchodní bilance mezi Velkou Británií a Austrálií celkového objemu 21,4 mld. amerických dolarů. Velká Británie je v Austrálii například také druhým největším investorem. Mezi

---

⁷⁶ UK trade relations with the Commonwealth. *UK Government – Business Link*. Dostupné na: <http://www.businesslink.gov.uk/bdotg/action/detail?itemId=1084146259&type=RESOURCES>, 23. 4. 2012.

nejvýznamnější britské společnosti působící v Austrálii patří například Shell, BP (British Petrol) nebo Vodafone. Ve Velké Británii působí kolem 1500 australských firem, přičemž hlavní exportní položkou putující z Austrálie je vinná réva a železná ruda. Mezi zeměmi je uzavřena celá řada bilaterálních dohod týkajících se daňové oblasti, migrace nebo vyšetřování stíhaných osob.

Výsledkem dobrých vztahů je i dlouhodobá bezpečnostní a vojenská spolupráce v několika konfliktních oblastech ve světě – Irák a Afghánistán. Na mezivládní úrovni hledají tyto státy rovněž společnou řeč, zejména na téma mezinárodní bezpečnost. Síla těchto vztahů se dá vysledovat i z častých návštěv na oficiální úrovni. Jednou z těchto akcí je každoroční setkání politických představitelů, tzv. AUKMIN, jehož cílem je vzájemná výměna informací a určení způsobu, jakým by oba státy mohly efektivněji přispět k řešení globálních problémů.⁷⁷

7.1.2 Spolupráce Velká Británie a Kanady

Velká Británie s Kanadou patří k nejstarším demokraciím na světě. Vztah těchto dvou států v současnosti navazuje na historicky dlouhodobé a strategické partnerství, a to zejména v ekonomické a bezpečnostní oblasti.⁷⁸ Velká Británie představuje pro Kanadu z globálního hlediska třetího největšího obchodního partnera, hned po USA a Číně. Kanada zase patří mezi největší investory ve Velké Británii, po USA a Nizozemí zaujímá celkovou třetí pozici. Oba dva státy intenzivně spolupracují ve vědě, výzkumech, inovacích nebo na vývoji nových technologií prostřednictvím kanadsko – britských univerzitních týmů.⁷⁹ Obchodní

---

⁷⁷ United Kingdom country brief. *Australian Government*. Dostupné na: http://www.dfat.gov.au/geo/united_kingdom/united_kingdom_brief.html, 23. 4. 2012.

⁷⁸ Canada – United Kingdom Political Relations. *Government of Canada*. Dostupné na: http://www.canadainternational.gc.ca/united_kingdom-royaume_uni/bilateral_relations_bilaterales/political-politiques.aspx?lang=eng&view=d, 23. 4. 2012.

⁷⁹ Commercial and Economic Relations. *Government of Canada*. Dostupné na: http://www.canadainternational.gc.ca/united_kingdom-royaume_uni/bilateral_relations_bilaterales/commercial-commerciales.aspx?lang=eng&view=d, 23. 4. 2012.

spolupráci se zde daří hlavně díky společnému jazyku a podobné obchodní kultuře, ale také díky preferenčním sníženým sazbám (daně, cla), které byly sjednány v rámci Společenství.⁸⁰

V oblasti bezpečnosti se jedná o policejní, vojenskou či zpravodajskou spolupráci. Státy sdílejí podobný pohled na problematiku v boji proti terorismu a snaží se zde hrát aktivní roli, výsledkem je společná účast na misích v Afghánistánu a Libyi nebo společná cvičení britských a kanadských bojových jednotek v kanadské provincii Alberta.⁸¹

Spolupráce probíhá i v rovině politické, a to zejména na mezinárodní úrovni skrze mezinárodní organizace. Kanada je po Velké Británii druhým největším finančním přispěvovatelem do Společenství a prostřednictvím mezinárodních organizací se oba dva státy společnými silami pokouší napomáhat mezinárodnímu rozvoji (zejména v oblastech vzdělávání a zdravotnictví).⁸²

7.1.3 Spolupráce Velká Británie a Nového Zélandu

Společné aktivity obou států nejsou dnes tak silné, jako bývaly dříve. Je to dáno především postavením Velké Británie a jejími povinnostmi směrem k Evropské unii. Nicméně i z tohoto faktu se snaží Nový Zéland vytěžit maximum, Velká Británie totiž Novému Zélandu umožňuje přístup na lukrativní evropské trhy. Najdou se však i některé oblasti, ve kterých státy spolupracují, jako například hospodářská politika, vzdělávání nebo reforma veřejného sektoru. Spolupráce je založena

---

⁸⁰ UK bilateral trade relations. *UK Government – Business Link*. Dostupné na: <http://www.businesslink.gov.uk/bdotg/action/detail?itemId=1084146594&r.i=1084146259&r.l1=1079717544&r.l2=1087336726&r.l3=1087336842&r.l4=1084145478&r.s=sc&r.t=RESOURCES&type=RESOURCES>, 23. 4. 2012.

⁸¹ Defence and Security. *Government of Canada*. Dostupné na: http://www.canadainternational.gc.ca/united_kingdom-royaume_uni/bilateral_relations_bilaterales/defence-defense.aspx?lang=eng&view=d, 23. 4. 2012.

⁸² Canada – United Kingdom Political Relations. *Government of Canada*. Dostupné na: http://www.canadainternational.gc.ca/united_kingdom-royaume_uni/bilateral_relations_bilaterales/political-politiques.aspx?lang=eng&view=d, 23. 4. 2012.

především na výměně informací. Jsou uzavřeny také bilaterální dohody týkající se recipročních dohod o poskytování zdravotnických služeb, sociálních služeb nebo zamezení dvojího zdanění.⁸³

Je známo, že hlavním obchodním partnerem Nového Zélandu je Austrálie, nicméně Velká Británie stále patří k zemím, která zde nejvíce investuje a na místním trhu hledá odbytiště pro své produkty. Nový Zéland naproti tomu exportuje do Velké Británie hlavně zemědělské produkty (skopové maso, vinná réva, vlna), informační technologie nebo kosmetiku. Nový Zéland je také velmi oblíbenou turistickou destinací pro britské občany. Britové se na Novém Zélandu díky společnému jazyku bez problémů domluví a řada z nich zde má i příbuzné.⁸⁴

7.2 Spolupráce mezi ostatními státy Commonwealth realm

7.2.1 Austrálie a Nový Zéland

Troufám si tvrdit, že nejintenzivnější spolupráce mezi státy Commonwealth realm probíhá mezi Austrálií a Novým Zélandem, proto je zde této spolupráci věnován zvláštní prostor.

Geografická blízkost, podobné podnikatelské prostředí, kultura nebo společný jazyk. To vše jsou ukazatele, které utvářejí nadstandardně dobré vztahy mezi oběma státy. Představitelé obou států se kromě oficiálních příležitostí setkávají i na pravidelných výročních schůzích, kde jsou probírána aktuální bilaterální a mezinárodní témata. Nejzásadnější otázka v minulých letech se týkala vytvoření jednotného ekonomického trhu a byla zahájena diskuse i na téma společného imigračního prostoru. Významné spojení panuje i v oblasti vojenské. Základy této

---

⁸³ Bilateral relationship. *New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade*. Dostupné na: <http://mfat.govt.nz/Countries/Europe/UK.php#bilateral>, 23. 4. 2012.

⁸⁴ New Zealand and the United Kingdom. *New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade*. Dostupné na: <http://www.nzembassy.com/united-kingdom/relationship-between-nz-and-the-united-kingdom/nz-and-the-united-kingdom>, 23. 4. 2012.

spolupráce byly položeny již v první světové válce, kdy byly vytvořeny společné jednotky ANZAC (*Australian and New Zealand Army Corps*). Dnes bezpečnostní spolupráce probíhá na základě Dohody o užších obranných stycích - CDR (*Closer Defence Relations*). Nový Zéland a Austrálie se snaží o spolupráci při udržování stability v celém regionu. Novozélandští občané také jako jediní nepodléhají vízovému režimu Australského společenství. Základní smlouvou, která upravuje ekonomicko – obchodní vztahy je Dohoda o užší ekonomické a obchodní spolupráci - CER (*The Closer Economic Relations Trade Agreement*), která odstraňuje obchodní bariéry a upravuje pohyb lidí, vzájemné uznávání norem, daní nebo zadávání veřejných zakázek.⁸⁵

Cestování mezi státy je usnadněno přepravní smlouvou z roku 1973, která umožňuje občanům obou států volně cestovat, žít nebo pracovat v druhé zemi bez omezení. Bezpečnostní politika se projevuje členstvím v ANZUS (*The Australia, New Zealand, United States Security Treaty*). ANZUS je organizací, jejímž členem jsou mimo Austrálie a Nového Zélandu ještě Spojené státy americké. Tato smlouva členskými státům zaručuje, že v případě napadení jednoho z členů přijdou ostatní na pomoc.⁸⁶

7.2.2 Ostatní státy Commonwealth realm

Další spolupráce mezi některými zeměmi Commonwealth realm probíhá v rámci FTAA (*Free Trade Area of Americas*). Tato zóna volného obchodu byla vybudována za účelem odstraňování obchodních bariér mezi členskými státy. V této organizaci je zastoupeno několik států Commonwealth realm, zejména v oblasti Karibiku, jsou jimi – Antigua a

---

⁸⁵ Nový Zéland: Zahraničně – politická orientace. *Business Info*. Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/novy-zeland-zahranicne-politicka-orientace/3/1001467/>, 23. 4. 2012.

⁸⁶ New Zealand country brief. *Australian Government*. Dostupné na: http://www.dfat.gov.au/geo/new_zealand/nz_country_brief.html, 23. 4. 2012.

Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Grenada, Jamajka, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Vincenc a Grenadiny a Kanada.⁸⁷ Všechny tyto trhy nabízejí pro Velkou Británii řadu příležitostí a naopak. V současné době se pracuje na vytvoření zóny volného obchodu.⁸⁸ Cílem organizace do budoucna je sběr informací o konkrétních trzích členských států a podporovat tak konkurenceschopnost v dané oblasti. Organizace by mohla fungovat na podobném principu jako Czech Invest.⁸⁹

APEC (*Asia – Pacific Economic Cooperation*) je další mezinárodní organizací, prostřednictvím které spolupracují státy z oblasti Austrálie a Oceánie. Hlavním cílem organizace je podporovat udržitelný hospodářský růst a prosperitu v asijsko – pacifické oblasti.⁹⁰ Součástí této organizace je 21 států, přičemž 4 státy jsou i členy Commonwealth realm, jedná se o Kanadu, Austrálii, Nový Zéland a Papuu Novou Guineu.⁹¹

---

⁸⁷ FTAA Countries. *Free Trade Area of the Americas – FTAA*. Dostupné na: http://www.ftaa-alca.org/busfac/clist_e.asp, 23. 4. 2012.

⁸⁸ UK trade relations with the Free Trade Area of the Americas. *UK Government – Business Link*. Dostupné na: <http://www.businesslink.gov.uk/bdotg/action/detail?itemId=1084155042&r.i=1084146667&r.l1=1079717544&r.l2=1087336726&r.l3=1087336842&r.l4=1084145478&r.s=sc&r.t=RESOURCES&type=RESOURCE>, 23. 4. 2012.

⁸⁹ Czech Invest – agentura pro podporu podnikání a investic působící při Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Hlavním cílem je posilování konkurenceschopnosti českých podniků a ekonomiky. Zdroj: *Czech Invest*. Dostupné na: <http://www.czechinvest.org/>, 23. 4. 2012.

⁹⁰ Mission Statement. *Asia Pacific Economic Cooperation - APEC*. Dostupné na: <http://www.apec.org/About-Us/About-APEC/Mission-Statement.aspx>, 23. 4. 2012.

⁹¹ Member Economies. *Asia Pacific Economic Cooperation - APEC*. Dostupné na: <http://www.apec.org/About-Us/About-APEC/Member-Economies.aspx>, 23. 4. 2012.

8 ZÁVĚR

Mezi nejvýraznější prvek, který dané státy mají společný, je osoba britského panovníka v čele státu. Role britského panovníka ve všech šestnácti státech je totožná jako jeho role ve Velké Británii. To znamená, že panovník nedisponuje žádnou reálnou mocí, ale plní pouze symbolickou, ceremoniální a reprezentativní úlohu. Tato úloha je nejčastěji vykonávána prostřednictvím generálního guvernéra, jakožto hlavního oficiálního zástupce panovníka v členských státech. Generální guvernéř je až na některé výjimky jmenován britským panovníkem na doporučení ministerského předsedy členského státu. Výjimku tvoří Šalamounovy ostrovy a Papua Nová Guinea, kde je generální guvernéř rovněž jmenován britským panovníkem, ovšem na doporučení parlamentu. Role britského panovníka, resp. generálního guvernéra je nejčastěji zanesena v ústavě daného státu a omezuje se pouze na svolávání a rozpouštění parlamentu, vyhlášení nových voleb, jmenování předsedy vlády nebo reprezentativní a společenskou činnost. Všechny tyto kroky jsou dle ustálených tradic a zvyků činěny výhradně po konzultaci a na doporučení ministerského předsedy či parlamentu. Reálná moc a vliv totiž leží v rukou národních vlád a parlamentů. Mezi další společné prvky členských států patří podobné politické systémy, právo, tradice, anglický jazyk či oddanost ke Koruně. Všechny státy sdílejí politický systém konstituční, resp. parlamentní monarchie. Od toho se odvíjí podobnost politických systémů, to znamená, že hlavní rozhodovací pravomoci leží v rukou národních vlád a parlamentů. Najdeme zde i jisté odlišnosti týkající se počtu komor parlamentu, počtu poslanců, volebního systému nebo strukturou soudního systému. Dalším společným jmenovatelem je britské právo a tradice. Státy Commonwealth realm přijaly britské zvykové právo. V praxi to znamená, že některé státy, jako například Nový Zéland nemá „psanou“ ústavu. Mají ústavu, která se skládá z několika psaných zákonů, dokumentů a nepsaných zvyklostí, které jsou v důsledku dlouhodobých tradic dodržovány.

Všechny členské státy jsou již dnes plně suverénními a nezávislými státy. I přesto se v některých státech objevují tendence k přechodu na republikánské státní zřízení. V minulosti se již několika státům podařilo vymanit z britského vlivu a pouta Koruny (Trinidad a Tobago, Fidži, Pákistán, Indie, Guyana a řada dalších) a některé se o to neúspěšně pokoušely. Jako jeden příklad za všechny uvedu příklad Austrálii, kde se v roce 1999 uskutečnilo referendum o ustavení republiky. Referendum, jak známo, dopadlo neúspěšně. Hlavní důvod vidím v neschopnosti australských republikánů shodnout se na způsobu volby prezidenta a na přesné podobě fungování republiky. Veřejnost navíc není přesvědčena o tom, že by republika byla lepší, než stávající systém. Otázka republiky je v současné době nejaktuálnější na Jamajce, kde nynější jamajská premiérka Millerová Simpsonová ve svém inauguračním projevu vyslovila záměr udělat z Jamajky republiku. Tyto záměry byly z úst jamajských státních představitelů slyšet již v minulém volebním období, referendum se však zatím nikdy neuskutečnilo. Podobně se vyjádřila i současná premiérka Austrálie Gillardová, která prohlásila, že vhodný okamžik pro přechod k republice bude po smrti královny Alžběty II. V podobném smyslu, byť ne takhle přímo, se vyjadřují i ostatní státy (Kanada, Nový Zéland nebo Barbados). Domnívám se, že podpora monarchie není spojena ani tak s osobou britského panovníka, jako spíše s osobou královny Alžběty II., která je ve své politice velice kontinuální a předvídatelná. I přes vysoký počet funkcí, které královna zastává, zasahuje do politického dění členských států opravdu jen výjimečně. Pravdou také je, že řada lidí a států má osobní problém s nástupcem Alžběty II. na britský trůn, a sice s jejím synem princem Charlesem, jehož osobní život je protkán řadou skandálů. Bylo by dobré si však uvědomit, že podpora monarchie všeobecně ve společnosti členských států klesá, dokonce i ve Velké Británii lze zaznamenat pozvolný pokles podpory monarchie. Bude - li tento trend i nadále pokračovat, je velice pravděpodobné, že se v budoucnosti dočkáme vzniku dalších republik. Monarchie má v současné chvíli nejvyšší podporu u lidí narozených před druhou světovou válkou, u mladších generací tomu již tak není.

Členské státy také mezi sebou v mnoha oblastech spolupracují, jedná se zejména o obchodní, politickou a bezpečnostní spolupráci. Obchodní spolupráce probíhá hlavně mezi velkými státy Společenství, jakými jsou Velká Británie, Austrálie, Kanada nebo Nový Zéland. Je to logické, všechny tyto státy jsou členy všech významných mezinárodních organizací, mají již vybudované a vyspělé ekonomiky a nabízejí pro ostatní řadu investičních příležitostí. Mezi státy je uzavřena celá řada bilaterálních smluv a dohod, které usnadňují obchodování mezi nimi. Menší státy typu Bahamy nebo Belize mají nevýhodu v malé rozloze státu a nízkém počtu obyvatel, tudíž nejsou zajímavými obchodními partnery pro větší státy. Spolupráce s menšími státy probíhá v rovině politické a bezpečnostní. Spolupráce je založena hlavně na výměně informací.

Všechny větší státy Commonwealth realm (Velká Británie, Austrálie, Kanada a Nový Zéland) bývají ve světě označovány jako stabilní a bohaté státy. Bylo by ovšem naivní se domnívat, že jsou stabilními a bohatými jen proto, že jsou monarchiemi. Většina z těchto států si zachovala monarchistické zřízení spíše proto, že se těší stabilnímu a kontinuálnímu vývoji směrem k parlamentní demokracii. Nebylo tedy nutné měnit formu a podobu státního uspořádání. Zda uskupení v současné podobě a ve stávajícím počtu přežije do budoucna, se neodvážím polemizovat. Nicméně se domnívám, že bude - li pokračovat stávající trend, tzn. trend poklesu podpory monarchie v členských státech, je dosti pravděpodobné, že se v budoucnu dočkáme několika referend za účelem ustavení republiky nebo třeba i zachování monarchie, ale bez britského panovníka jako oficiální hlavy státu.

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

9.1 Tištěné zdroje a literatura

BOGDANOR, Vernon (1995). *The Monarchy and The Constitution*. (New York: Oxford University Press Inc.).

BRICARD, Isabelle (2002). *Monarchie moderní Evropy: lexikon panovnických rodů* (Praha: Nakladatelství Brána).

CÉŠAR, Jaroslav (1970). *Britská říše v období imperialismu: (1870 – 1945)* (Praha: Nakladatelství Academia).

FERGUSON, Niall (2007). *Britské impérium: cesta k modernímu světu*. (Praha: Nakladatelství Prostor).

HARDING, Luke (2012). Jamaica to become a republic, prime minister pledges. Dostupné na: <http://www.guardian.co.uk/world/2012/jan/06/jamaica-republic-prime-minister>.

HUNT, Peter (2012). Harry visit gets political as Jamaica hints at republic. Dostupné na: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-16441968>.

MASON, A. (2003). The Australian Constitution in Retrospect and Prospect. In: French, R. a kol.: *Reflections of the Australian Constitution* (Sydney: Federation Press).

MAUROIS, André (1993). *Dějiny Anglie* (Praha: Nakladatelství Lidové Noviny).

OAKLAND, John (2006). *British Civilization: an introduction*. (London: Routledge).

ROMANCOV, Michael (2008). Commonwealth – vznik a vývoj. In: Šanc, David – Ženíšek, Marek a kol.: *Commonwealth: z perspektivy politické vědy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

ROVNÁ, Lenka (2004). *Kdo vládne Británii?* (Praha: Nakladatelství Slon).

STEKETEE, Mike (2009). Ten years after the referendum, we are no closer to a republic. Dostupné na: <http://www.theaustralian.com.au/news/ten-years-after-the-referendum-we-are-no-closer-to-a-republic/story-e6frg6qo-1225792964973>, 7. 4. 2012.

ŠANC, David – ŽENÍŠEK, Marek (2007). Úvodem. In: David, Šanc – Marek, Ženíšek a kol.: *Commonwealth: politické systémy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

ŠANC, David – ŽENÍŠEK, Marek (2008). Commonwealth – současný stav. In: David, Šanc – Marek, Ženíšek a kol.: *Commonwealth: z perspektivy politické vědy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

ŠANC, David – ŽENÍŠEK, Marek (2008). Úvod. In: David, Šanc – Marek, Ženíšek a kol.: *Commonwealth: z perspektivy politické vědy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

ŠANC, David (2007). Politický systém Austrálie. In: David, Šanc – Marek, Ženíšek a kol.: *Commonwealth: politické systémy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

WASSON, Ellis (2010). *Dějiny moderní Británie* (Praha: Grada Publishing).

WEGER, Klára (2007). Politický systém Kanady. In: Šanc – Marek, Ženíšek a kol.: *Commonwealth: politické systémy* (Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk).

9.2 Prameny

MASARYK, Jan (1931). *Fond: Politická zpravodajství zastupitelských úřadů – Zastupitelský úřad v Londýně* (Praha: Archiv Ministerstva zahraničních věcí ČR).

9.3 Internetové zdroje

ABC News

Dostupné na: <http://www.abc.net.au/>.

Asia – Pacific Economic Cooperation - APEC

Dostupné na: <http://www.apec.org/>.

Australian Electoral Commission

Dostupné na: <http://www.aec.gov.au/>.

Australian Government

Dostupné na: <http://www.gov.au/>.

Australian Republican Movement

Dostupné na: <http://www.republic.org.au/>.

Barbados News Leader

Dostupné na: <http://www.nationnews.com/>.

Business Info

Dostupné na: <http://www.businessinfo.cz/>.

CBS News

Dostupné na: <http://www.cbc.ca/>.

CIA World Factbook

Dostupné na: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/.

Citizens for a Canadian Republic

Dostupné na: <http://www.canadian-republic.ca/>.

Commonwealth Secretariat

Dostupné na: <http://www.thecommonwealth.org/>.

Česká televize

Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/>.

Free Trade Area of the Americas – FTAA

Dostupné na: <http://www.ftaa-alca.org/>.

Government of Canada

Dostupné na: <http://www.canadainternational.gc.ca/>.

Internetová databáze Libri

Dostupné na: <http://libri.cz/databaze/>.

Islands Business

Dostupné na: <http://www.islandsbusiness.com/>.

King's House Jamaica

Dostupné na: <http://kingshouse.gov.jm/roles-a-function-of-the-gg/>.

Maps of World

Dostupné na: <http://www.mapsofworld.com/>.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Dostupné na: <http://www.mzv.cz/>.

Monarchy New Zealand

Dostupné na: <http://www.monarchy.org.nz/>.

Museum of Australian Democracy at Old Parliament House

Dostupné na: <http://moadoph.gov.au/>.

New Zealand Government

Dostupné na: <http://newzealand.govt.nz/>.

New Zealand History

Dostupné na: <http://www.nzhistory.net.nz/>.

New Zealand Ministry of Foreign Affairs and Trade

Dostupné na: <http://mfat.govt.nz/>.

The Australian Monarchist League

Dostupné na: <http://www.monarchist.org.au/>.

The Australian News

Dostupné na: <http://www.theaustralian.com.au/>.

The British Monarchy – oficiální webové stránky

Dostupné na: <http://www.royal.gov.uk/>.

The Government of The Bahamas

Dostupné na: <http://www.bahamas.gov.bs/>.

The Governor - General of Canada

Dostupné na: <http://www.gg.ca/>.

The Governor – General of New Zealand

Dostupné na: <http://gg.govt.nz/role>.

The Governor – General of the Commonwealth of Australia

Dostupné na: <http://www.gg.gov.au/>

The Republican Movement of Aotearoa New Zealand

Dostupné na: <http://www.republic.org.nz/>.

The Sydney Morning Herald

Dostupné na: <http://www.smh.com.au/>.

Tuvalu Islands News

Dostupné na: <http://www.tuvaluislands.com/>.

U. S. Department of State – Diplomacy in Action

Dostupné na: <http://www.state.gov/>.

UK Government – Business Link

Dostupné na: <http://www.businesslink.gov.uk/>.

10 RESUMÉ

Title: Commonwealth realm

Author: Milan Vyskočil

Supervisor: PhDr. David Šanc, Ph.D.

This bachelor thesis is about “Commonwealth realm” and it aims the goal in accurate description of process in 16 countries. Those 16 countries respect their British ruler as the official head. This group of countries is named as the Commonwealth realm or the link of Crown. There is not only a relationship of dedication to Crown, but also the same history, language, similarity of political system, British law, tradition and mutual relationship. As we can see, there are large and strong countries, such as Australia and Canada. There are also countries, such as Barbados and Tuvalu, which are small islands with low population. The countries of the Commonwealth realm are independent and therefore the fundamental part of the work is about status of the British ruler. In most of the countries, there is a general governor as an official representative of the ruler. The queen can influence the governor by authority. The work is divided into four parts. The first one, basic one, is about historical development and running the Commonwealth. The second one, theoretic one, is about explanation of the Commonwealth realm and about status of the British ruler and general governor in member’s countries. The third one, practical one, is about comparison of three biggest countries, such as Australia, Canada and New Zealand. There is a special limitation of their constitution development, which can be powered by the British ruler, general governor and atmosphere of Republicans in society. The other chapters are also leaded by comparison, especially countries of Caribbean and Oceania. The conclusion of this work is about business and security relationship between the countries of the Commonwealth realm and their analysis of discovered knowledge.

11 PŘÍLOHY

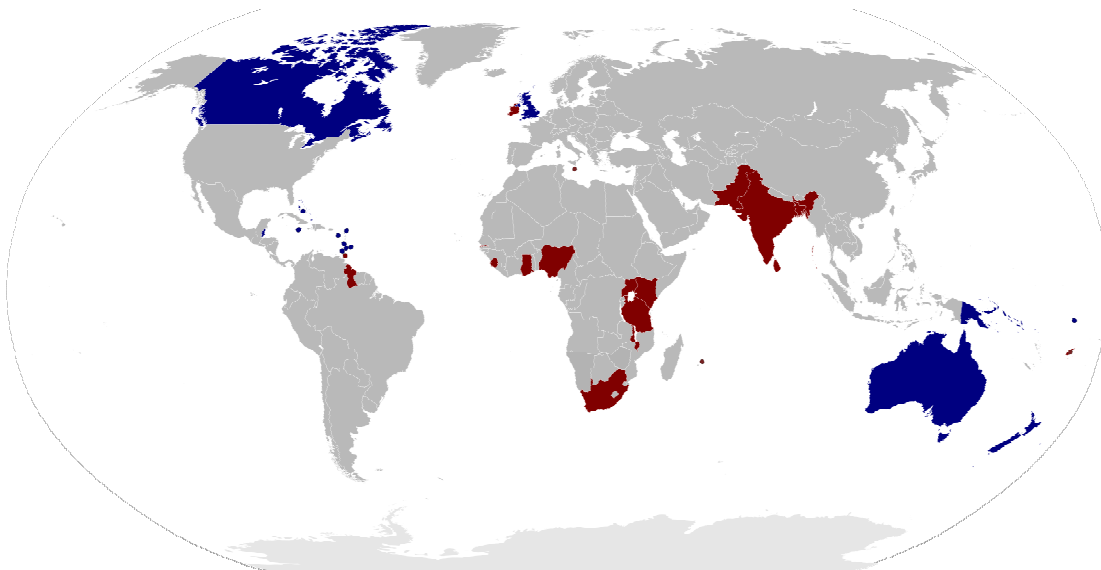
Příloha č. 1 - Tabulka

Název státu	Titul královny	Současný generální guvernér
Australské společenství	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Australia and Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Quentin Bryce
Bahamské společenství	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of the Commonwealth of the Bahamas and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Arthur Hanna
Barbados	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Barbados and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Clifford Husbands
Belize	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Belize and of Her Other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Colville Young
Federace Svatý Kryštof a Nevis	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Saint Christopher and Nevis and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Cuthbert Sebastian
Grenada	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and of Grenada and Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Carlyle Glean
Jamajské království	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Jamaica and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Patrik Allen
Kanada	Elizabeth the Second, by the Grace of God of the United Kingdom, Canada and Her other Realms and Territories Queen, Head of the Commonwealth, Defender of	David Johnston

	the Faith	
Nový Zéland	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of New Zealand and Her Other Realms and Territories, Head of the Commonwealth, Defender of the Faith	Jerry Mateparae
Papua Nová Guinea	Elizabeth the Second, Queen of Papua New Guinea and Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Michael Orgio
Spojené království velké Británie a Severního Irska	Elizabeth the Second, by the Grace of God, of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and of Her other Realms and Territories Queen, Head of the Commonwealth, Defender of the Faith	Ve Velké Británii není královna Alžběta II. zastoupena generálním guvernérem, vládne zde z pozice britského panovníka.
Stát Antigua a Barbuda	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Antigua and Barbuda and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Louise Lake Tack
Svatá Lucie	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Saint Lucia and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Pearlette Louisy
Svatý Vincenc a Grenadiny	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Saint Vincent and the Grenadines and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Frederik Ballantyne
Šalamounovy ostrovy	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of the Solomon Islands and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Nathaniel Waena
Tuvalu	Elizabeth the Second, by the Grace of God, Queen of Tuvalu and of Her other Realms and Territories, Head of the Commonwealth	Filomeia Telito

Zdroj: The Queen and the Commonwealth. *The British Monarchy*. Dostupné na:
<http://www.royal.gov.uk/MonarchAndCommonwealth/Overview.aspx>, 23. 4. 2012.

Příloha č. 2 – Mapa

Zdroj: *Maps of World*. Dostupné na: <http://www.mapsofworld.com/>, 23. 4. 2012.

- Modrou barvou jsou vyznačeny současné státy Commonwealth realm.
- Červenou barvou jsou vyznačeny bývalé státy Commonwealth realm.